

ISSN 2738-0343

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

**УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ
ОРГАНА**

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ И
БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

ИНФОРМАТИВНИ БИЛТЕН

БРОЈ 8

2026

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:
<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 160.000 прописа и преко пола милиона скенираних страна службених гласила, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као што се може добити и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:
<https://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:
<http://biblis.uzzpro.gov.rs>

Дигитална библиотека налази се на адреси:
<https://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

Управа за заједничке послове републичких органа

Немањина бр. 22–26

Београд

Телефон: 3616-296; 363-1620; лок. 1620

biblioteka@uzzpro.gov.rs

САДРЖАЈ

1. Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда
2. Списак претплата на службена гласила и часописе за потребе библиотеке Управе у 2026. години
3. Преглед садржаја нових бројева часописа
4. Преглед старих публикација
5. Преглед допуњених наслова у Дигиталној библиотеци
6. Преглед нових књига
7. Листа најчитанијих књига

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА
БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Закон о измени и допуни Закона о јавном бележништву, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о измени Закона о судијама, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о Правосудној академији, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о допунама Закона о лобирању, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допуни Закона о јавном тужилаштву, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о електронској управи, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о спречавању корупције, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о измени Закона о државним службеницима, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Уредба о изменама Уредбе о специјалној и посебним јединицама полиције, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Одлука о образовању Координационог тела за улазак Републике Србије у шенгенски простор и именовању националног координатора, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Одлука о образовању Националног координационог тела за спречавање и борбу против тероризма и именовању Националног координатора за спречавање и борбу против тероризма, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Одлука о допуни Упутства за предлагање лица у бирачке одборе за спровођење гласања на изборима за народне посланике, Службени гласник Републике Србије бр. 77/2026

Одлука о измени и допуни Упутства о јединственим стандардима за изборни материјал, Службени гласник Републике Србије бр. 77/2026

Одлука о отварању Амбасаде Републике Србије у Републици Узбекистан, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Одлука о образовању Координационог тела за спровођење, праћење и евалуацију Стратегије интегрисаног управљања границом у Републици Србији за период 2022–2027 и Акционог плана за спровођење Стратегије, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Правилник о садржини и изгледу образаца захтева за азил и личне карте за тражиоца азила, лице којем је одобрено право на азил и лице којем је одобрена привремена заштита, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Упутство о јединственим стандардима за изборни материјал (пречишћен текст), Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Упутство за предлагање лица у бирачке одборе за спровођење гласања на изборима за народне посланике (пречишћен текст), Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Решење о постављењу вршиоца дужности заменика директора Управе за заједничке послове републичких органа, Игора Николића, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Решење о постављењу вршиоца дужности помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Оливере Дурлевић, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Решење о постављењу вршиоца дужности директора Управе за заједничке послове републичких органа, Дејана Матића, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Закон о изменама и допуни Закона о буџету Републике Србије за 2026. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о ублажавању последица енергетске кризе и раста трошкова живота појединим категоријама становништва кроз једнократну финансијску подршку и једнократну новчану накнаду, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама Закона о утврђивању јавног интереса и посебним поступцима експропријације и издавања грађевинске дозволе ради реализације пројекта „Београд на води”, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о измени и допуни Закона о јавном дугу, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о електронским отпремницама, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о електронском фактурисању, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о измени и допуни Закона о фискализацији, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама Закона о акцизама, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о измени и допуни Закона о порезу на емисије гасова са ефектом стаклене баште, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о допуни Закона о порезу на увоз угљенично интензивних производа, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о буџетском систему, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о дувану, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допуни Закона о слободним зонама, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2025. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о мерама за смањење трошкова постављања електронских комуникационих мрежа врло високог капацитета, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о допуни Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о посебним условима за евидентирање и упис права на непокретностима, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о задуживању Републике Србије код AikBank akcionarsko društvo Beograd, OTP Banka Srbija akcionarsko društvo Novi Sad, Banca Intesa a.d. Beograd и UniCredit bank Srbija a.d. Beograd за потребе финансирања Пројекта изградње брзе саобраћајнице, деоница Бачки Брег – Сомбор – Кикинда, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о задуживању Републике Србије код UniCredit bank Srbija a.d. Beograd за потребе финансирања Пројекта изградње ауто-пута, деоница Београд – Зрењанин – Нови Сад, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о задуживању Републике Србије код Banca Intesa AD Beograd за потребе финансирања Пројекта изградње ауто-пута, деоница Београд – Зрењанин – Нови Сад, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о задуживању Републике Србије код Banca Intesa AD за потребе финансирања Пројекта изградње брзе саобраћајнице, деоница Пожаревац–

Голубац (Дунавска магистрала), Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о давању гаранције Републике Србије у корист Банке Поштанска штедионица акционарско друштво Београд за измиривање обавеза Акционарског друштва за транспорт нафте нафтоводима и транспорт деривата нафте продуктоводима Транснафта Панчево, по основу Уговора о дугорочном кредиту ради изградње нафтовода Србија–Мађарска, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о задуживању Републике Србије код NLB KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD за потребе финансирања пројекта изградње ауто-пута, деоница Београд – Зрењанин – Нови Сад, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Уредба о утврђивању Програма подршке за равномерни привредни развој Србије „Једнаке шансе развоја и прилике за неразвијене крајеве Србије” у 2026. години, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Уредба о утврђивању Програма подршке удружењима за развој предузетништва „Удружени за успех у сваком крају” у 2026. години, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Уредба о ограничењу висине цена деривата нафте, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Уредба о изменама и допунама Уредбе о општим условима за емисију и продају државних хартија од вредности на примарном тржишту, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Уредба о посебним условима за идентификацију и регистрацију возила са два точка са електромотором, Службени гласник Републике Србије бр. 78/2026

Уредба о капиталним пројектима, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Уредба о посебним условима за идентификацију и регистрацију возила са два точка са електромотором, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Уредба о измени Уредбе о утврђивању Програма доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом на територији Републике Србије за 2026. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Одлука о измени Одлуке о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте из члана 9. став 1. тач. 1), 2) и 3) Закона о акцизама, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Одлука о износима минималних акциза за дуванске прерађевине, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Одлука о оснивању привредног друштва „SAVA PROPERTIES 2026” d.o.o. Beograd, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене рудника „Јама Бор” – II фаза развоја рудника, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2026

Одлука о измени Одлуке о листи пољопривредних и прехранбених производа и производима од нарочитог значаја за снабдевање тржишта, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2026

Одлука о измени Одлуке о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте из члана 9. став 1. тач. 1), 2) и 3) Закона о акцизама, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2026

Одлука о измени Одлуке о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте из члана 9. став 1. тач. 1), 2) и 3) Закона о акцизама, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Одлука о измени Одлуке о привременој забрани извоза нафте и нафтних деривата, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Одлука о измени Одлуке о привременом смањењу износа акциза на деривате нафте из члана 9. став 1. тач. 1), 2) и 3) Закона о акцизама, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Одлука о изменама и допуни Одлуке о листи пољопривредних и прехранбених производа и производима од нарочитог значаја за снабдевање тржишта, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Одлука о образовању Управног одбора Пројекта стратешке гасне инфраструктуре и институционалног јачања у Републици Србији, који се финансира средствима зајма Светске банке, Службени гласник Републике Србије бр. 79/2026

Правилник о утврђивању листе српских стандарда из области опште безбедности производа и возила и уређаја забавних паркова, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Правилник о изменама Правилника о максимално дозвољеним количинама остатака средстава за заштиту биља у храни и храни за животиње, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Правилник о обрачуна просечне veleпродајне цене деривата нафте EVRO DIZEL и EVRO PREMIJUM BMB 95, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Правилник о условима, садржају и начину објављивања ценовника, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Правилник о изменама и допунама Правилника о саобраћајној сигнализацији, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Правилник о измени Правилника о поступку наплате извршног решења буџетске инспекције, Службени гласник Републике Србије бр. 78/2026

Наредба о мерама поступања у циљу уништавања и спречавања даљег ширења унете алохтоне дивље врсте *Heracleum sosnowskyi*, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Решење о додели средстава прикупљених по основу одлагања кривичног гоњења, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2026–2034. године, Службени гласник Републике Србије бр. 74/2026

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Правилник о измени Правилника о додели средстава за суфинансирање набавке система и опреме и за наводњавање у АП Војводини у 2026. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 43/2026

Правилник о додели средстава из Годишњег програма коришћења средстава из Буџетског фонда за шуме АП Војводине за 2026. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2026

Правилник о поступку доделе бесповратних средстава локалним самоуправама у Аутономној Покрајини Војводини за суфинансирање развоја саобраћаја и путне инфраструктуре у 2026. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2026

Службени лист Града Београда

Решење о изменама и допунама Решења о општим паркиралиштима, Службени лист Града Београда бр. 76/2026

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Закон о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о националном ДНК регистру, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о изменама и допунама Закона о заштити лица са менталним сметњама, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Уредба о изменама Уредбе о Плану мреже здравствених установа, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2026

Одлука о висини минималне цене рада за период јануар–децембар 2027. године, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Правилник о утврђивању Програма мониторинга безбедности хране за 2026. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Правилник о утврђивању Програма мониторинга здравствене исправности предмета опште употребе за 2026. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 72/2026

Правилник о материјалима и предметима у контакту са храном укључујући и производе намењене одојчади и деци млађој од три године за олакшавање храњења и сисања, умиривање и спавање, као и амбалажу за паковање хране и предмета опште употребе, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2026

Правилник о измени и допуни Правилника о Пензионерској картици, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2026

Правилник о изменама и допунама Правилника о критеријумима, начину и другим питањима од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2026

Правилник о допунама Правилника о ценама здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 78/2026

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Закон о измени и допуни Закона о јавним медијским сервисима, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Закон о измени и допунама Закона о црквама и верским заједницама, Службени гласник Републике Србије бр. 80/2026

Решења о додели националног спортског признања, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 76/2026

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Правилник о критеријумима за финансирање пројеката у оквиру програма Искорак у повезивању у Аутономној Покрајини Војводини, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 44/2026

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за јул 2026. године, Службени гласник Републике Србије бр. 73/2026

Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом, за јун 2026. године, Службени гласник Републике Србије бр. 78/2026

Подаци о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији од 1. јануара до 30. јуна 2026. године, Службени гласник Републике Србије бр. 78/2026

Подаци о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији за период јул 2025 – јун 2026. године у односу на период јул 2024 – јун 2025. године, заокружене на две децимале, Службени гласник Републике Србије бр. 78/2026

Службени лист Града Београда

Показатељ промене потрошачких цена у јулу 2026. године, Службени лист Града Београда бр. 75/2026

2

СПИСАК ПРЕТПЛАТА НА СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2026. ГОДИНИ

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	КОРАЦИ: часопис за књижевност, уметност и културу
2.	ЛЕГЕ АРТИС: прописи у пракси

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН СУДСКЕ ПРАКСЕ ПРИВРЕДНИХ СУДОВА
2.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

НОВИНЕ

1.	ДНЕВНА ШТАМПА
----	---------------

3

ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА НОВИХ БРОЈЕВА ЧАСОПИСА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

propisi.net

јул-август 2026 / двоброј 166-167

7-8/2026

Лоша пракса приликом реализације и измене уговора о јавним набавкама

- ▶ Трошкови грађанских поступака – дилеме и судска пракса – трећи део
- ▶ Штета од поплава у судској пракси
- ▶ Допринос оштећеног настанку штетног догађаја
- ▶ Улазак и боравак странаца у Србији
- ▶ Како су у прекршајном поступку заштићене жртве насиља у породици
- ▶ Правни основи за застаривање потраживања и отпис зарада запосленима
- ▶ Кривично дело полно узнемиравање
- ▶ Примена одредби Закона о привредним друштвима на правна лица која су основана у складу с другим законима
- ▶ Финансијске преваре и ризици који прате факторинг послове

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

- 4 Лоша пракса приликом реализације и измене уговора о јавним набавкама

ГРАЂАНСКО ПРАВО

- 9 Трошкови грађанских поступака – дилеме и судска пракса – трећи део
22 Штета од поплава у судској пракси
28 Допринос општећеног настанку штетног догађаја
33 Усвојење као облик заштите детета без родитељског старања

РАДНО ПРАВО

- 39 Правни основи за застаривање потраживања и отпис зарада запосленима
46 Улазак и боравак странаца у Србији
56 Преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време у судској пракси

КРИВИЧНО И ПРЕКРШАЈНО ПРАВО

- 69 Кривично дело полно узнемиравање
73 Како су у прекршајном поступку заштићене жртве насиља у породици

ПРИВРЕДНО ПРАВО

- 80 Примена одредби Закона о привредним друштвима на правна лица која су основана у складу с другим законима
85 Финансијске преваре и ризици који прате факторинг послове

РУБРИКЕ

- 93 Портал читалаца
99 Поводом Међународног дана донације органа
112 Кад језик пресуди: Форензичко-лингвистички поглед на језик реклама – родни стереотипи
119 Календар важења правних аката
122 Преглед прописа донетих између два броја

4

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Излазећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посреди књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектиру свима онима који желе да се стручно усавршавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа, а део фонда дигитализован је и доступан на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За овај број издајамо:

1. Закон о монополу дувана: Београд, 1923.

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

ЗАКОН

о монополу дувана од 14. марта, 1890. год., са изменама и допунама од 26. јануара, 1900. год., — 11. априла, 1902. год., — 23. марта, 1904. год., — и 12. фебруара, 1922. год.

Опште одредбе.

Чл. 1. — Држава има искључиво право да дуван купује у земљи и са стране, да га прерађује и да све дуване и дуванске прерађевине продаје у велико и на ситно.

Исто тако само држава има право извоза и увоза свих сорти дувана и дуванских прерађевина.

Чл. 2. — Ово право монопола дувана, држава врши преко нарочите државне управе, која носи назив: „Управа Монопола Дувана“, а стоји под надзором Министра Финансија.

Чл. 3. — Нико у земљи не сме дуван производити, док претходно по одредбама овога Закона, не добије од Управе Монопола Дувана дозволу за сађење дувана.

Чл. 4. — Свуколику потрошњу дувана у целој земљи Управа монопола дувана дужна је подмирити с дуваном, који ј у земљи произведен, изузев 10⁰ од целокупне годишње потрошње, колико може набавити са стране.

Чл. 5. — Министар Финансија, по представци Управе монопола дувана, сваке године у октобру месецу, одређује и преко службених говина објављује: колико ће требати за целу годину дувана, и према томе означаује се и површина земљишта, на коме ће се за ту годину дуван засадити.

Чл. 6. — Цене за откуп дувана одређује Министар Финансија, по предлогу Управе монопола дувана, и обзнањује их у службеном листу, месеца октобра сваке године.

Цене ће се одређивати према местима у којима се дуван гаји у овим границама:

I	класа	200—300	динара
II	„	120—200	„
III	„	80—120	„
IV	„	(шкарт) 40—80	динара за сто килограма.

Но за дукан особитог квалитета даваће се особена награда у повећању откупне цене до 4 динара од 1 килограма (400 динара од 100 килограма).

Одсек први. О производњи дукана.

Чл. 7. — Дукан се у земљи производи за државни монопол.

Чл. 8. — Производња дукана дозволиће се само на оним земљиштима за која се из искуства зна, да је на њима одгајен дукан доброг квалитета.

Таквих земљишта на којима ће се одобрити гајење дукана, има:

I. У округу алексиначком, и то: вароши Алексинцу, и срезовима: алексиначком и моравском;

II. У округу крушевачком, и то: вароши Крушевцу и срезу крушевачком;

III. У округу ужичком, и то: у атару општина ужичке, Бајиној Башти, Рачи, Вишесави, Обајгори, Црвици, Солотуши, Бесаровини, Придолу, Пилици, Дубу, Злодолу и Заглавку;

IV. у округу подринском и то: Лозници, Клупцима, Трбушници, Ковиљачи, Шору, Липници, Грачаници, Узовници, Лонињу, Црнчи, Вољевцу, Читлуку, Д. Трешњевици, Амаићу, Постењу, Селенцу, Рујевцу, Буковици, Руњанима и М. Зворнику;

V. у округу врањском, и то: у атару вароши Врање; општине лесковачке и власотиначке;

VI. у округу крајинском, и то: у околини Доњег Милановца и Кладова; и

VII. у округу чачанском и то: у општини краљевској, селима Граццу, Врби, Подунавцима, Отроцима, Заклопачи, Вукушици, Ратини и Вранеши.

Но Управни Одбор Самосталне Монополске Управе, ако нађе за потребно, може донети одлуку, да се дуван производи и у другим окрузима.

Министар Финансија може за трошкове око гајења, надзора и сређивања дувана земалског одобравати Монополској Управи потребан кредит из позајмице, која се сваке године одређује у Финансијском Закону за

потребе државних монопола, а под условима предвиђеним за ту позајмицу.

Али, ако се и кад буде указала потреба, да се откупи и онај дуван који не долази ни у једну класу, ни у шкарт као и ситнину и отпатке, Управни Одбор Самосталне Монополске Управе, донеће о томе своју одлуку и одредити куповну цену.

Чл. 9. — Но и у овим местима дозволиће се производња само тада, ако се буде толико произвођача пријавило, да ће у одобреном округу, или месту, произвести за годину дана 50 хиљада килограма дувана.

У одобреним окрузима, дозволиће се производња дувана појединим општинама само тада, ако се из дотичне општине пријави толико произвођача, да ће засадити дуван на земљишту најмање пет хектара.

Чл. 10. — У свакој општини, у којој је дозвољена производња дувана, појединци добиће дозволу за сађење дувана, пошто испуне ове услове:

а), сваки, који хоће да сади дуван, мора тражити дозволу од Управе монопола дувана;

б), пријава за сађење дувана подноси се председнику дотичне општине и у истој има да се означи:

- 1-во, име и презиме;
- 2-го, године старости;
- 3-ће, занимање и место одакле је;
- 4-то, атар, у коме се налази земљиште, за које се тражи дозвола за сађење дувана;
- 5-то, је ли земљиште својина молиоца, или ће исто под закуп узети;
- 6-то, колика је величина земљишта, које пријављује за гајење дувана и његове границе;
- 7-мо, је ли цела пријављена површина земљишта у једном или више комада;
- 8-мо, да ли му је потребно семе дуванско;
- 9-то, има ли задруге и колико душа броји задруга.

Чл. 11. — Пријава за гајење дувана почиње 1. новембра и траје до 15. децембра и предаје се месној општинској власти. Општинска власт дужна је увек у почетку месеца новембра објавити у општини од кад почиње и докле траје рок за пријаву. Пријаве доцније поднесене не вреде. Општинска власт дужна је да

пријаве овери и за њихову исправност јамчи, а за тим их одмах, а најдаље до 31. децембра сваке године, предаје окружном дунавском надзорнику.

Управа монопола дувана, пошто прими све пријаве, прегледа их, и сумира пријављено земљиште за сађење дувана по површини — дужна је да најдаље до 1. фебруара извести све оне, којима је одобрено сађење дувана назначењем је ли одобрено колико је тражио, или је редукцијом смањена тражбина.

Редукцију пријављене производње врши Управа монопола дувана. Али редуцирање може бити од 20.000 струкова па на више и то сразмерно пријавама.

Чл. 12. — Пријаве за производњу дувана штампаће се у државној штампарији; њих Управа монопола дувана даје бесплатно произвођачима.

Чл. 13. — Произвођач не може добити дозволу за сађење дувана ако се није пријавио, да ће најмање засадити дувана на земљишту од 20 ара. Ово земљиште треба да је у једном, а највише у два комада. Појединац не може

засадити дувана више од једног, а задруга од три хектара.

Чл. 14. — Дозвола за сађење дувана увек гласи на личност. Пренос дозволе не може се извршити без одобрења Управе монопола дувана. На случај да произвођач дувана прода земљу, нови сопственик не сме садити дуван, док му Управа монопола дувана то не одобри.

Чл. 15. — Дозвола се издаје и вреди само за годину дана.

Чл. 16. — Дозволу за сађење дувана могу добити само пунолетне личности, које се занимају земљорадњом.

Чл. 17. — Првенствено право на сађење дувана имају они, који су се раније више година бавили производњом дувана, а за тим они који су добар дуван производили.

Произвођачи су дужни да у року од 5 година подигну дуванску сушницу, ако су ради да им се и даље одобрава сађење дувана.

Чл. 18. — Сваки произвођач сади дуван за рачун Управе монопола дувана, и само њој мора предати целокупну бербу до последњег листа.

Чл. 19. — У цељи лакшег и бољег произвођења дувана, управа монопола, може по одобрењу Министра Финансија, давати зајмове произвођачима дувана, из своје касе.

Зајам не сме бити већи од четвртине просечне цене целокупне количине дувана, који је произвођачу дозвољен за сађење и не сме бити на дуже време од 1. јуна па до откупа сваке године.

Просечна цена има се рачунати према ценама, које закон у опште опредељује за откуп српских дувана, и према месту, у коме се дуван производи.

Чл. 20. — На примљену суму зајма произвођач је дужан плаћати каси Управе монопола 6⁰/₀ (шест на стотину) годишње интереса и издати јој обвезницу, како је пропише Министар Финансија. Таква обвезница пуновалан је доказ за управино потраживање од произвођача, и произвођач у случају спора не може порицати ни облик ни садржину те исправе.

Чл. 21. — Сва количина дувана, који произвођач добије по дозволи од сађења, служи управи монопола дувана као залога за дати зајам с интересом и трошковима, и нико се

пре управе не може наплатити из те залогe за своја потраживања.

Чл. 22. — Ако заложени дуван ма којим случајем престане бити довољна залога, за потраживање Управе монопола дувана, од произвођача, она може своје потраживање осигурати (обезбедити) и другим његовим имањем, што су судови дужни одобрити на прост захтев управе монопола дувана и против чега нема места произвођачевој жалби.

Чл. 23. — Управа монопола дувана има право, да из залогe дувана изврши наплату свога потраживања од произвођача вансудским путем, на начин који пропише Министар Финансија.

Али ако је засађени дуван, на који је зајам учињен, уништен елементарним непогодама, онда се наплата има чекати до прве бербе, која је за овом на реду.

На тај начин вршиће се и наплата трошкова које Управа монопола дувана буде имала за извршење наплате зајма с интересом, што је произвођач дужан да јој накнади у сваком случају.

Чл. 24. — Министар Финансија овлашћује се да изда правила о давању зајма из касе Управе монопола дувана произвођачима дувана.

Чл. 25. — Произвођач, који је добио дозволу за сађење дувана, дужан је исти засадити на пријављеном земљишту у оноликој површини колико је пријавио.

Чл. 26. — Управа монопола дувана дужна је, на захтев произвођача, дати му бесплатно дуванско семе, које заједно с дозволом добија.

Чл. 27. — Дувански ресадник могу заједнички имати више произвођача.

Чл. 28. — Из расадника сме расадити само оно лице, које дозволу за сађење има, а вишак се има са свим поништити најдаље до 1. јула.

Поништавање мора бити у присуству дуванског контролора. Ко не поништи расад до одређеног рока, ништи га Управа Монопола Дувана на трошак произвођача.

Чл. 29. — Произвођач је дужан расађивати дуван на њиве, по могућству, у правилној четвртастој слици.

Чл. 30. — На једном ару (100 квадратних метара) сваки произвођач мора засадити од 400—900, или на хектару 40.000 до 90.000 струкова дувана.

Чл. 31. — Произвођач је дужан расадити дуван тако, да струк од струка буде приближно у једнаком одстојању и у што правилнијим редовима у свима правцима, да би се лакше могла водити контрола.

Чл. 32. — Расађивање дувана на одобреном земљишту мора се свршити најдаље до 20. јуна. После овог рока до 1. јула расадник му служи за попуњавање угинулих струкова на њиви.

Чл. 33. — На земљишту, на које је добијена дозвола за сађење дувана не сме се ништа друго осим дувана гајити.

Чл. 34. — Произвођач не сме расађивати по два струка заједно, већ само по један; сваки дупли струк мора ишчупати сам, иначе ће ишчупати органи управе монопола дувана о трошку произвођача.

Чл. 35. — На случај да неки струк угине, или га нестане произвођач је дужан о томе

известити дуванског стражара, што ће се у књигу уписати, иначе биће одговоран по одредбама овога Закона.

Чл. 36. — Засађени дуван два пут ће се пребројати. Прво бројање има се извршити најдаље до краја Јуна. Друго бројање мора се свршити до краја Јула.

Прво бројање служиће за контролисање, да ли је расађивање по закону извршено; а друго, поред тога да определи и количину бербе према броју струкова и листова.

Чл. 37. — Произвођач је у целом послу око дувана, до предаје дувана, одговоран за рад своје чељади, наполичара, слугу итд.

Чл. 38. — Бербу дувана не сме произвођач почети пре, док се не сврши друго бројање, док дуванско лишће не буде зрело и док о томе не извести дуванског стражара.

Чл. 39. — Другом бројању дужан је присуствовати председник општине, или његов заменик, а има права да присуствује и произвођач.

Чл. 40. — Пуноважно бројање извршиће се, па ма председник општине или његов за-

меник, на позив и не дошао да присуствује бројању.

Чл. 41. — Резултат једног и другог бројања уписује се у произвођачеву дозволу и у нарочиту листу, за Управу монопола дувана, а потписиваће је и председник општине, или његов заменик, ако је био присутан бројању.

Чл. 42. — Другим ће се бројањем определити, колико произвођач има и мора низати дувана Управи монопола дувана. За неоправдани мањак, произвођач је одговоран.

Чл. 43. — Сваки произвођач мора низати све низове дувана потпуно једнаке дужине.

Чл. 44. — Произвођач је дужан сваки трећи дан извештавати дуванског контролора колико је обрао и нанизао низова дувана.

Чл. 45. — Кад произвођач обере и наниже сав свој дуван, одредиће се, колико има свега низова и која им је просечна тежина, и то ће се убележити у дозволу и у нарочиту листу за Управу Монопола Дувана, те ће се по томе оцењивати и количина бербе.

Чл. 46. — Низови се морају сушити на промајном, чистом, сувом месту, где нема сушница, или док се ове не подигну.

Чл. 47. — Ни низови ни дуванско лишће не сме се квасити, износити на росу, кишу или снег, нити мећати на пару.

Чл. 48. — Пошто се сврши берба дужан је произвођач да стабљике заједно са свим лишћем, које не би могао на време обрати, поништи. Ако то не учини почупаће се о његовом трошку.

Чл. 49. — Управа монопола дувана прописује мустру за дуванске калупе, по којој произвађачи морају дуван калупити.

Чл. 50. — Везивање калупа и калупљење, не сме отпочети пре 15. октобра и без предходне пријаве Управи.

Чл. 51. — Везивање у калупе вршиће се засебно по каквоћи обраног лишћа и то у 3 класе:

Кад се цветови закину и подберу доња 3—4 листа, онда да се лишће на струку дели дели на три дела: средње, горње и доње.

а) од прве врсте лишћа (средње лишће) листови добро сазрели, неизгорели, који нису поцепани, ни буђави, но са свим лепи и без мрља издвојиће се и од њих градити калупи

I класе; листови, који су мрљави или мало поцепани, али иначе здрави и добро сазрели, метаће се у III класу; листови, који су незрели, остали зелени, буђави, изгорели или трули, стављаће се у шкарт;

б) од друге врсте лишћа (горње и доње лишће): издвојиће се само они листови, који су са свим цели, добро сазрели, са лепим лицем, без мрља, који нису буђави, ни прегорели и градиће се од њих калупи II класе. Од листова исте врсте, који су мало измрљани или поцепани, али иначе здрави и добро сазрели, градиће се калупи III класе; зелени листови или повређени, метаће се у калупе за шкарт;

в) од треће врсте лишћа (подбир): листови зелени, изгорели, покварени, издвојиће се у шкарт; листови добро зрели и потпуно здрави издвојиће се за III класу.

Чл. 52. — Поједини калупи, било за које врсте или класе, не смеју се одвећ јако стежати при везивању, нити се сме у један калуп везивати више од 30 листова.

Чл. 53. — У дењкове везиваће се одвојено калупи сваке поједине класе.

Чл. 54. — Један дењак не сме бити тежи од 40 до 60 килограма. Ово не вреди за шкартове.

Чл. 55. — У једном дењку сме бити само два реда дувана; калупи са врховима да се лако преклапају, корен да је окренут у поље. Између ових редова не сме бити калупа намештених попречке.

Чл. 56. — Дењци се морају везивати само у саргије.

Чл. 57. — Произвађачи везују дуван сами о свом трошку.

Чл. 58. Произвађачи су дужни придржавати се свију правила и наредаба Управе монопола дувана, које иду у прилог подизању производње дувана у земљи и олакшавају контролу око производње.

Чл. 59. — Који произвођач, својом кривицом за две године узастопце, одгаји рђав дуван, забраниће му се производња.

Чл. 60. — Органи управе монопола дувана имају права у свако доба ради прегледа и контролусања улазити у авлије, градине,

њиве, винограде, дуванске расаднике, сушнице и зграде, где је дуван смештен и произвађачи им у том прегледу имају бити у свему на руци.

Одсек други. О откупу дувана.

Чл. 61. — Дуван који се сваке године произведе, мора откупити Управа монопола дувана по одредбама овога Закона. Откуп дувана почиње месеца Децембра текуће, а свршава се месеца Марта идуће године.

Чл. 62. — Откуп дувана вршиће се у оном округу, где се дуван гаји. Место у округу за откуп дувана одредиће Управа монопола дувана.

Чл. 63. — Откуп се врши преко нарочитих комисија, које састављају ова лица:

- а) руковођ откупа;
- б) један повереник од стране произвођача;
- в) оцењивач дувана.

При свакој комисији мора бити мерач и благосјник.

Чл. 64. — Повереника и његовог заменика бирају произвођачи овако:

Произвођачи сваке општине, на свом збору, под руковођењем председника општине, иза-

браће из своје средине два члана за изборни одбор, а ови ће у месецу новембру сваке године у среском или окружном месту, под руковођењем среског односно окружног начелника извршити избор једног повереника и његовог заменика.

Повереник не може бити произвођач дувана.

Чл. 65. — Оцењивач мора бити стручњак у познавању дувана.

Чл. 66. — Руковођа руководи откупом и контролише рад.

Произвођачки повереник контролише, да ли оцењивач оцењује дуван по мустри и на случај, да се с њим у оцени не сложи, позваће руковођу откупа, да се спор изравна; а ако се и тада не сложи, дужност је руковође, да по неколико калупа из сваког оспореног дењка избере, па, под печатом заједно са записником, пошље Управи Монопола Дувана, која доноси коначну оцелу за оспорени дуван.

Мерач мора мерити тачно и издавати признаницу, оверену руковођом, на премерен дуван. по класама.

Благајнику је дужност, пошто се увери о тачности рачуна, да дуван одмах исплати.

Чл. 67. — Комисија ће утврдити дане откупа за поједина места и благовремено, произвођаче, преко општинске власти позвати, да дуван донесу и предаду.

Чл. 68. — Сваки је произвођач дужан на позив доћи и целокупну бербу дувана од једном предати.

Делимично предавање не дозвољава се.

Чл. 69. — Ако који произвођач на први позив не дође, позваће се још једаред писменим позивом преко општинске власти. Ако и тада не дође, а изостанак не оправда, казниће се са 20 до 50 динара.

Чл. 70. — Комисија отпочиње рад одређивањем мустара, процента превирања и даре, што се има одбијати од целокупне тежине.

Чл. 71. — Мустре се овако одређују:

Комисија позива најпре пет најбољих произвођача из околине, и захтева, да целокупну бербу донесу. Из њихових дењкова изабраће по пет калупа, као мустре за сваку класу. Ове ће калупе комисија запечатити и они ће служити као мустре за целокупан откуп дуванске бербе у округу, или срезу, за ту годину.

Чл. 72. — Проценат превирања одредиће се на овај начин:

Проценат према години и пределу, где се дуван гаји не може бити мањи од 8% ни већи од 12%.

Чл. 73. — Дара ће се одредити мером, и колико буду тешке везе, саргије и конопци, толико ће се одбити сваком произвођачу по дењцима.

Чл. 74. — Сваки произвођач мора о свом трошку донети дуван на место, где се откуп врши.

Произвођач не сме без спроводнице износити скалупљен дуван из својих зграда. Ову спроводницу издаје му окружно дуванско надзорништво.

Произвођач може присуствовати оцени, али не сме никако утицати на рад комисије, нити јој сметати у раду, иначе ће га руковођа с места позвати да се удали.

Чл. 75. — Сваком произвођачу прво се цени, да ли је калупе и дењке тако средио, како је одређено члановима: 49, 51, 52, 53, 54,

55 и 56. Ако је одступање мало, онда ће се о трошку произвођача средити калупи и дењке.

Ако би у појединим дењкама I, II и III класе било калупа из ниже класе, или калупа из шкарта, онда ће се овакве дењке оценити по калупима најниже класе, које се у њима налазе.

Чл. 76. — Ако произвођач противно члану 47., дукан кваси и у опште квари, оцениће се цела берба као шкарт.

Чл. 77. — Који произвођач, при предаји дукана, мање преда, него што је по члану 45. требао предати, најпре ће му се, без накнаде, одузети од дукана онолико, колико је мање предао, а по том наплатиће му се за сваки килограм мањка 3 динара, и забраниће му се даља производња.

За наплату ове казне, јамчи цела дуканска берба.

На сасушење, превирање и отпатке, пре откупа, признаће се сваком произвођачу 10% мањка.

При мерењу низова, увек ће се означити у каквом је стању био дукан.

Чл. 78. — На име трошкова око откупа и свију других административних трошкова, наплаћује се од сваког произвођача по једна пара динарска, од сваког килограма примљеног дувана.

Чл. 79. — Из прихода добивеног по члану 78. плаћа се сваком члану комисије десет динара дневно и накнађује му се попутнина.

Чл. 80. — Општинску таксу за мерење (кантарину) плаћа произвођач.

Чл. 81. — Све, што комисија огласи да не долази ни у једну класу, ни у шкарт, као и ситнину и отпатке, одмах ће поништити.

Чл. 82. — Чим се дуван прими, благајник га готовим новцем исплаћује. На случај какве сметње, дуван ће се исплатити најдаље за два дана по пријему.

Одсек трећи. О магацинима за примање и смештање дувана.

Чл. 83. — За пријем и смештај целокупне дуванске бербе подићи ће се потребни магацини, у које ће се сместити непрерађен дуван ради превирања и чувања.

За пријем дувана у окрузима и срезовима, где се дуван у већој количини сади, подићи ће се магацини за откуп дувана.

Чл. 84. — Прерађен дуван увек ће бити смештен у засебне магацине, који ће бити суви и у свему подесни за смештај дуванских прерађевина. Ови магацини имају се подићи у свима местима, где Министар Финансија, на предлог Управе монопола дувана, реши, да буде, стовариште прерађеног дувана.

Чл. 85. — Подизање ових магацина, како за непрерађени, тако и за прерађени дуван, извршиће се у што краћем року, а платиће се из прихода, који се од монопола дувана добију.

Грађење магацина врши се под надзором и руковањем чиновника које Министар Финансија по предлогу Управе дувана одреди.

Лицитације за подизање потребних зграда за Управу монопола дувана држе се код саме Управе. Уговоре о подизању потребних грађевина закључује Управа монопола дувана с предузимачем.

Но овај уговор тек онда вреди пошто га Министар Финансија одобри.

Омање грађевине, по саслушању управног одбора и одобрењу Минастра Финансија, може Управа монопола дувана подизати и у сопственој режији.

Но и за овакве грађевине претходно увек ће се држати јавна или офертална лицитација.

Одсек четврти. Забрањена производња.

Чл. 86. — Производња дувана са свим је забрањена у свима местима у земљи, која нису побројана у члану 8. овога Закона.

Чл. 87. — Без дозволе за сађење дувана, забрањена је производња дувана свакоме и у оним местима, која су побројана у члану 8. овога Закона.

Чл. 88. — У којој се општини, где је гајење дувана дозвољено, појави знатно кријумчарење, Минстар Финансија, по предлогу Управе Монопола Дувана, забраниће сађење, у таквој општини, за идуће три године.

Чл. 89. — Појединац, који буде за кријумчарење осуђен, неће добити, ни он ни његова задруга, дозволу за гајење дувана, за време од пет година.

Чл. 90. — Где се нађу недозвољени садови дувана, произвођач је дужан све садове, у присуству органа управе монопола дувана, поништити. Ако то не учини сам, Управа монопола дувана поништиће о његовом трошку.

Чл. 91. — При сваком поништавању саставиће се записник, у коме ће се означити: код кога је и колико нађено недозвољено засађеног дувана.

Поништавању недозвољено засађеног дувана мора увек присуствовати председник дотичне општине, или његов заменик, и он ће ове записнике потписивати и оверавати.

Чл. 92. — Председници општина, њихови заменици и општински служитељи обавезни су, да строго мотре, да у њиховој општини не буде без дозволе засађеног дувана.

Где год нађу без дозволе засађен дуван, одмах ће јавити окружном надзорнику дуванском, који ће га заједно с председником општине или месним кметом поништити и дотично лице јавити Управи монопола дувана, да га као криумчара оптужи.

Чл. 93. — Председник у свакој општини обавезан је, да, преко полицијске власти, до 20 Јула донесе писмено извешће Управи монопола дувана, у ком ће се изреком казати: има ли или нема у дотичној општини недозвољених расадника дуванских садова.

Чл. 94. — Сви органи Управе монопола дувана, сви органи полицијски и општински имају и право и дужност, да у свако доба дана, без претходне пријаве, могу прегледати авлије, баште, њиве, винограде и остале просторије, где се дуван гаји и гајити може, ради истраживања недозвољених дуванских садова.

Одсек пети. Производња за извоз.

Чл. 95. — Управе монопола дувана дужност је, да се постара, да створи извоз српског дувана, како непрерађеног тако и прерађеног.

Чл. 96. — Производња дувана за извоз одобриће се тек тада, кад Управа монопола дувана створи пијацу, на страни, за извоз српског непрерађеног дувана.

Производња дувана за извоз, одобриће се

само у оним окрузима и местима, која су у члану 8. овога Закона побројана.

Чл. 97. — Произведени дуван за извоз Управа монопола дувана прима у своје магацине и држи га са свим одвојено од дувана, намењеног за домаћу прераду.

На овај дуван, који је намењен за извоз, плаћа се у име лежарине $\frac{1}{2}\%$ месечно од вредности дувана.

Чл. 98. — Све што је овим Законом стављено у дужност произвађачима за домаћу производњу дувана, обавезно је и за произвођаче дувана за извоз.

Чл. 99. — Сви трошкови око превирања и сређивања дувана, намењеног за извоз, падају на терет произвађачу.

Чл. 100. — Произвађачи дувана за извоз, производе дуван на свој ризик, и ако се дуван, намењен за извоз, за три године из земље не извезе, прелази у државни својину, без икакве накнаде.

Чл. 101. — За извоз српског дувана не плаћа се никаква царина ни обртна пореза.

**Одсек шести. О провозу дувана и
дуванских прерађевина.**

Чл. 102. — Провоз дувана и дуванских прерађевина кроз земљу може се учинити само по одобрењу Министра Финансија.

Чл. 103. — Царински поступак прописан за транзитну експедицију друге робе, вреди и за експедицију дувана.

Чл. 104. — Провоз дувана кроз Србију може се извршити само кроз царинарнице: Београдску, код Суковског моста и Врањску (односно Ристовачку).

Чл. 105. — Путници који кроз Србију пролазе, могу за личну потребу, без икакве таксе, унети до 100 грама дувана, или исту тежину дувана у цигаретама, или 20 комада цигара, или $\frac{1}{16}$ килограма бурмута.

Код кога се путника нађе више дувана, путник мора платити таксу, а ако не хтедне, дуван ће му се одузети.

Чл. 106. — Ако се код неког путника нађе прерађен дуван у већој количини, но што је предходним чланом одређено, или ако иначе неко приватно лице добије дуван са стране, за

своју личну потребу, може се унети само на царинарама, побројаним у члану 104 и то под условом, да за сваки килограм дувана и дуванских прерађевина плати таксу, коју, по предлогу Управе монопола дувана, према продајним ценама дувана у земљи, одређује Министар Финансија.

Чл. 107. — Путници који у Србију долазе, имају право да без таксе увезу или извезу, за своју личну потребу, до 100 грама дувана, или исту тежину дувана у цигаретама, или 20 цигара.

Ова повластица не вреди за путнике, који из пограничних места долазе у Србију на кратко бављење, ни за оне српске грађане, који се из тих пограничних места, после кратког бављења у Србију враћају.

Одсек седми. О преради дувана.

Чл. 108. — Дуван се сме прерађивати само у фабрикама Монопола Дувана.

Чл. 109. — Под прерађивањем разуме се: крижање дувана, грађење свих врста цигарета и цигара, као и фабриковање бурмута.

Чл. 110. — По предлогу Самосталне Монополске Управе и Министра Финансија, а по решењу Министарског Савета, подићи ће се потребне фабрике дувана у појединим местима.

Чл. 111. — На предлог Управе монопола дувана одређује Министар Финансија, колико ће бити врста дувана и начин, како ће се исти паковати.

Чл. 112. — На сваком завијутку мора бити наштампано: врста дувана, тежина и цена.

Одсек осми. О продаји дувана.

Чл. 113. — Само Управа монопола дувана има право продаје дувана и врши га, или непосредно преко малопродаваоца или посредно преко купаца (окружних или среских).

Чл. 114. — Продајне цене дуван ких прерађевина, по предлогу Управе монопола дувана, одређује Министар Финансија и обзнањује их преко службених новина. У ценовнику ће стајати рок за које време одређене цене важе.

Не никад не могу бити веће цене српском дувану од 24 динара по килограму. За страни

дуван просечна цена не може бити већа од 50 динара по килограму.

Чл. 115. — Продају дувана у вароши Београду и Топчидеру врши сама Управа непосредно преко малопродаваца. Малопродавци у Београду и Топчидеру морају куповати дуван само од Управе Монопола Дувана.

Управа је такође овлашћена отворити у Београду једну своју малопродаваоницу.

Чл. 116. — Продају дувана у целој земљи, сем Београда и Топчидера, врше закупци и малопродавци.

Али на случај да неки округ или срез нико не узме под закуп, онда продају дувана у том округу или срезу врши сама Управа монопола дувана. Трошкови око продаје имају се исплати из процента који би се дао закупцу.

Чл. 117. — У сваком округу односно срезу, може бити само један купац. Но једно лице може бити купац у више округа и срезова.

Чл. 118. — Право препродавања дувана у велико, даје се јавном оферталном лицитацијом, под закуп, највише на три године.

Чл. 119. — Монополска управа обзнаниће преко службених новина услове за лицитацију, у којима ће објавити колико је у сваком округу и срезу стварно продато дувана за време последње закупне периоде као и колики је проценат био у ком округу, односно срезу.

Чл. 120. — По свршеној лицитацији огласићесе за закупца у дотичном округу, односно срезу, оно лице, које се обвеже, да ће с најмањим процентом продати утврђену количину стварне потрошње дувана и дуванских прерађевина у дотичном округу, односно срезу.

Чл. 121. — Проценат за пребијање трошкова оставља се лицитантима, да га надметањем утврде; но овај проценат не сме никад бити већи од 7⁰/₀ преко онога процента, што по члану 139-том овога Закона, имају закупци да даду малопродавцима.

Чл. 122. — Који купац у свом реону, округу или срезу, прода за једну петину више дувана и дуванских прерађевина од утврђених количина потрошње, добија на име премије, за више продати дуван, поред свога уговореног процента, још једну четвртину ⁰/₀ процента,

ако прода за две петине више, добива још половину; ако прода три петине, добива један цео проценат $\frac{0}{100}$ више.

Премију ову добиће само према стварној потрошњи, а не према вредности изузете робе из дуванског стоваришта.

Према томе, премија се неће рачунати ни издавати ни на вредност диванских прерађевина, које се при истеку закупне периоде нађу у стовариштима закупаца, нити код мало-продаваца.

Чл. 123. — Монополска управа имаће своја стоваришта ван Београда и у другим местима. У стечају за закуп великопродаје дувана, увек ће се објавити, где постоје државна дуванска стоваришта.

Чл. 124. — Закупци за округе морају имати у окружном месту главно, а у сваком срезу споредно стовариште дувана и дуванских прерађевина. Ова стоваришта морају бити снабдевена свима врстама дувана и дуванских прерађевина у довољној количини, а најмање у главном стоваришту за подмирење петнаестодневне потрошње закупног округа, а у

споредним за подмирење петнаестодневне потрошње дотичног среза.

Чл. 125. — Магацини, у којима великопродавци дуване држе, морају бити у свему удесни и згодни, промајиви и суви, како се дуван не би квариио.

Ако великопродавац не нађе удесне магацине и не отвори стовариште као што је у предњем члану овога Закона речено, то ће извршити Управа монопола дувана на трошак великопродавца.

Чл. 126. — Закупци купују дуван и дуванске прерађевине непосредно од Монополске Управе и полажу готов новац у сребру или новчаницама Српске Народне Банке.

Ради снабдевања потребним врстама и паковањима дувана и дуванских прерађевина, закупци су дужни на петнаест дана раније поднети Монополској Управи поруџбину за месечну потрошњу у напред. Од ове поруџбине не смеју ни у ком случају одустати, већ сву поручену робу морају у току месеца за који поруџбина гласи, а најдаље до двадесетог дана тога месеца изузети и уплатити.

Поручену робу, ако поруџбина не би била већа од уговорне месечне потрошње дотичног реона, Монополска управа дужна је ставити на расположење најдаље за петнаест дана од дана кад је поруџбину примила, а вишак кад стигне.

Ако закупац сву поручену робу не изузме и не уплати до одређеног дана овим чланом, уговор о закупу раскида се и кауција пропада.

Чл. 127. — Министар Финансија одобрава или не одобрава лицитацију о закупу продаје дувана. Кад Министар лицитацију одобри, Монополска управа закључује са закупцем уговор, према објављеним условима за закуп, а који ће у детаљима предвидети сва права и дужности Монополске управе и закупца.

Чл. 128. — За сигурност испуњења уговора продаје, закупац полаже благајни Монополске управе 50% на име кауције од Управом утврђене и обзнањене годишње потрошње дувана у дотичном округу, односно срезу у готовом новцу или државним хартијама од вредности по номиналној вредности или у непокретном имању. Али у непокретном имању

не може се кауција положити више од половине њене вредности. Непокретно имање, које се за кауцију даје, морају проценити проценци управе фондова. Имање за кауцију вреди половину процењене вредности.

Ова кауција служиће како за сигурност испуњења уговора, тако и за казне и остале накнаде, на које би закупац у току закупа осуђен био по одредбама овога Закона.

У колико се кауција према овом члану крњи дужан је закупац попунити је у року од десет дана од дана саопштења. А ако по овој наредби не поступи уговор се раскида и остатак кауције му пропада.

Чл. 129. — Закупци у закупном реону продају дуван малопродавцима. Малопродавци купују дуван од својих окружних, односно среских закупаца и плаћају га сребром или сребрним новчаницама Српске Народне Банке.

Чл. 130. — Закупац има право продавати дуван малопродавцима само у свом округу, односно срезу. Тако исто малопродавци морају куповати дуван само од закупца из свог округа, односно среза.

Чл. 131. — Закупци морају у сваком округу, односно срезу, имати једну своју малопродавницу, која мора бити у свако доба снабдевена свима врстама дувана и дуванских прерађевина.

Чл. 132. — Малопродавци продају дуван на ситно. Колико ће у ком округу бити малопродавница одређује Управа монопола дувана.

Чл. 133. — Право малопродаје дувана даје и одузима Монополска управа и противу њезиних решења нема жалбе. Право малопродаје даје се само на личност и без одобрења Монополске управе не може се на другог пренети.

Чл. 134. — Надлежни органи Монополске Управе могу у свако доба, кад су продавнице отворене, прегледати и мотрити, да ли закупци и малопродавци врше све наредбе Монополске Управе, које се односе на продају и чување од квара дувана и дуванских прерађевина.

Чл. 135. — Малопродавнице дувана морају бити отворене у прописно време. У свакој малопродавници на угледном месту мора стајати тарифа по којој се продаје дуван и

дуванске прерађевине. Продавати се не сме ни скупље ни јевтиније но што је на завијутку и по тарифи продајна цена означена. С поља на малопродавници стајаће табла с назначењем „Продавница дувана“.

Чл. 136. — Малопродавци смеју продавати само онај дукан и дуканске прерађевине, које су у државној фабрици израђене.

Чл. 137. — Малопродавци не смеју дуканске пакете и кутије отвари, квасити и мешати. Они их морају продавати онако како су их купили.

Монополска Управа може допустити и за сваку врсту цигарета да се продаје и на комад по означеној вредности, али се пакети испод 100 комада не смеју отвари.

Чл. 138. — Малопродавница дувана може бити, или самостална у засебним просторијама, или као узгредна радња у просторијама главне радње дотичног малопродавца, но ни у ком случају не смеју бити малопродавнице у радњама: пиљарским, касапским, сапунарским, нити у опште у радњама које продају робу, која је лако изложена квару и трулежи.

Чл. 139. — Малопродавци добијају за продају дувана и дуванских прерађевина на ситно проценат.

Овај проценат одредиће Министар Финансија по предлогу Управе монопола дувана.

Чл. 140. — Само српски поданици могу бити закупци и малопродавци и то ако уживају сва грађанска права и ако нису били осуђувани за кријумчарске или друге кривице што бешчасте. Право на мало продају имају првенствено они грађани, који су се пређе занимали дуванском радњом, телесно неспособна лица и инвалиди.

Одсек девети. О казнама

Чл. 141. — Кривице учињене по Закону о монополу дувана деле се на преступе и иступе.

Преступи су све кријумчарске кривице и остале, које се казне новчано од 150 до 1800 динара или затвором преко (30) тридесет дана.

Иступи су све кривице, које се казне до 150 динара новчано или затвором до 30 дана.

Чл. 142. — Преступну кријумчарску кривицу учинио је и биће кажњен као кријумчар:

1., ко противно одредбама овога Закона увози дуван са стране;

2., ко дуван без дозволе сади више од пет струкова;

3., ко има дозволу за сађење дувана, па ништа не преда од своје бербе или преда само једну трећину од исте;

4., код кога се нађе дуван у листу или дуванско семе а нема право да их држи и чува по одредбама овога Закона;

5. ко продаје непрерађен дуван;

6., ко продаје дуван прерађен у другим радионицама а не у државним фабрикама;

7., ко дуван купује с друге стране, а не из продавница Монополске управе а дуван није прерађен у државној фабрици Монополске Управе или је унесен са стране, или код кога се нађе кријумчарског дувана више од пет грама сем случаја из члана 107 овога Закона;

8., код кога се нађе алат за прерађивање дувана;

9., купац који дуван продаје ван свога закупног реона (чл. 130. овог Закона);

10., закупач који дуван намењен за срез са већим процентом продаје у срезу са мањим процентом (члан 139. овог Закона);

11., закупач који малопродавцима продаје дуван са мањим процентом од онога на који се приликом закључења уговора о закупу Монополској управи обвезао.

Чл. 143. — Сви преступи (изложени у члану 142.) казне се новчано од 150—1800 динара или затвором до годину дана.

Поред тога сви кријумчарски предмети одузимају се без икакве накнаде, а сва оруђа, којима је кријумчарење извршено, као : стока, ксња, алати и т. д., продаће се у корист монополске касе.

Но ако монополски суд, приликом пресуђења кривице, нађе да одузета и продата оруђа нису била неопходно потребна за извршење кријумчарења, тј. да се кријумчарење могло извршити без дотичних оруђа, наредиће у пресуди да се окривљеном врати новац добивен од продаје узапћеног оруђа.

Ко се огреши о тач. 3. чл. 124. овога Закона, поред казне, изгубиће право на сађење дувана за три године.

Чл. 144. — Оруђа, стока, кола, алати и друго, што се код кријумчара ухвати, вратиће се овсме одмах само у случају, ако монополској надлежној власти положи у новцу њихову вредност по процени.

Чл. 144. а. — Ако је кријумчар странац или скитница, а није у могућности да положи суму, на коју би осуђен био, или довољно јемство да, предаће се најближој општинској или полицијској власти, ради стављања у притвор до решења кривице.

Монополска управа расправља овакве кривице одмах, чим јој се за то јави од стране власти.

Издржани притвор рачунаће се у казну, Осуђени жалиће се из притвора противу одлуке Монополске Управе.

Чл. 145. — Чиновници и у опште државни служитељи поште, телеграфа и жељезнице, који помажу кријумчарење и кријумчаре, да се казне троструком мером казне одређене овим Законом за обичне кријумчаре.

Чл. 146. — Сви државни чиновници и служитељи грађанскога, војнога и свештеничкога

реда, као и сви општински часници и н ихови служитељи, који гаје дуван без дозволе, да се поред казне по чл. 142. осуде и на губитак службе.

Чл. 147. — Ко се у току једне године ухвати у кријумчарској кривици по други пут сматра се да је у поврату и казниће се двогубом казном предвиђеном чланом 143 овог Закона.

А ако се у истој години ухвати и по трећи пут, казниће се само затвором.

Но затвор ни у ком случају не може бити већи од године дана.

Чл. 148. — Ако је у једном кријумчарењу било више лица, казниће се сва као саучесници.

Чл. 149. — Тужбе против кријумчара подуже кријумчарски одсек Монополске управе. Све остале власти: царинске, полицијске, општинске итд., које су позване да хватају кријумчаре, морају слати прописне записнике и одузете кријумчарске предмете кријумчарском одсеку Монополске управе на поступак.

Чиновник, који не подигне тужбу против кријумчара или допусти да поднесена тужба

застари, као и онај, који ради на извршењима пресуда, који допусти да пресуда или решење застари, одговоран је материјално за причињену штету, а поред тога изгубиће дужавну службу за свагда.

Чл. 150. — Кријумчарске кривице извиђају истражне окружне и среске власти, а суди Монополска Управа.

Чл. 151. — Министар Финансија овлашћује се, да за извиђање и суђење кривица по овом и другим монополским законима као и за извршење пресуда и решења, по тим кривицама изреченим пропише нарочити поступак у споразуму са Државним Саветом.

Чл. 152. — Кријумчарске кривице суди монополска управа колегијално. У састав суда улазе: управник или његов заступник као председник и шефова одсека: за производњу и продају као чланови.

Кад је који од ових спречен, заступа га шеф другог ког одсека осим кријумчарског ако шефова има, у противном узимаће се њихови заступници.

Чл. 153. — Истражне власти дужне су наследити сваку кријумчарску кривицу у року од 10 дана по пријему тужбе. Но ако има да се испита ко год из другог округа, онда најдаље за 20 дана.

Чл. 154. — Против пресуда Монополске управе осуђени се може жалити Државном Савету у року од десет дана од саопштења пресуде. Одлуке Државног Савета су извршне и обавезне за Монополску управу.

Жалбе се предају Монополској управи непосредно или преко поште на повратни рецелис, која је дужна по оцени благовремености жалбе слати предмет Државном Савету на решење у року од 5 дана.

Чл. 155. — Кад пресуде постану извршне слаће их Монополска управа на извршење полицијским властима, које их морају извршити најдаље у року од 30 дана, сем случаја, ако се морају извршивати из непокретног имања осуђеног.

За све кријумчарске кривице, ако је кривац произвођач, служи за наплату казне као гаранција на првом месту остали неоспорени дуван.

Надзор над извршењем пресуда водиће кријумчарски одсек Монополске управе.

Чл. 156. — Ако осуђени не би имао покретности или непокретности по другом ставу овог члана, откуда би му се могла наплатити казна по овом Закону, казна ће му се заменити затвором, рачунајући пет динара за један дан затвора.

За извршење осуда по овом Закону може се осуђеном узети само једна трећина непокретног имања, које му остане преко онога, што му се по Грађанском Поступку (§ 471. тач. 4.) не може продати за дугове.

Осуда из тач. 9., 10. и 11. члана 142. овог Закона наплаћиваће се из кауције закупчеве, коју је овај дужан попунити на позив Монополске Управе за десет дана.

Чл. 157. — Као иступ казниће се све дисциплинске кривице по овом Закону, као:

а) са 50 до 100 динара председник општине или његов заменик, који овери нетачно пријаву (Чл. 11.); ако је случај оверења лажне пријаве, онда се казни по Кривичном Закону;

б) са 20 до 100 динара председник општине или његов заменик, кад у наређеном року по

члану 11. не поднесе пријаве окружном надзорнику;

в) са 3 динара од сваког засађеног ара произвођач који засади мање дувана него што му је одобрено (члан 25.).

Од ове казне ослобођава се онај произвођач, који није могао извршити расађивање услед атмосферских непогода или кад му је расад угинуо;

г) са 50 динара произвађач, који до 1. јула не поништи расадник, или да расад лицу које нема дозволу за сађење дувана (члан 28.);

д) са 5—10 динара произвођач који не расади дуван у правилним редовима (члан 31.);

ђ) са 20 динара произвођач који би преко рока одређеног заливао дуван;

е) са два динара од 100 струкова произвођач који се не оправда по члану 35.;

По горњој размери казниће се сразмерно ако му је и мањи број струкова нестао;

ж) са 5 динара произвођач који не прави низове дувана у једнакој дужини по члану 43;

з) са 10 динара произвођач који, пошто обере дуван не поништи стабљике (чл. 48);

и) са 50 динара произвођач, који бере, везује и калупи без предходне пријаве Монополској Управи (чл. 38 и 50.);

ј) са 2 динара произвођач који противно чл. 52. више листова метне у један калуп;

к) са 10 до 30 динара председник општине или његов заменик, који по чл. 91. не следује позиву органа Монополске Управе или неће да овери записнике;

л) са 20 до 50 динара председник општине или, ако је општина састављена из више села, кмет у чијем се селу нађе недозвољено засађеног дувана после 20. јула (чл. 93);

љ) са 10 до 20 динара произвођач, који се огреши о члан 33. овог Закона;

м) са 5 до 10 динара код кога се нађе кријумчареног прерађеног дувана до 5 грама;

н) са 100 динара закупац који се огрешио о члан 135. овог Закона;

о) са 50 динара малопродавац, који се огрешио о члан 135. овог Закона;

п) са 2 динара за сваки квадратни метар више засађеног земљишта дуваном, које произвађач засади више него што му дозвола гласи;

р) са 50 динара произвађач, који без наредбе и спроводнице износи дуван скалупљен из својих з рада (чл. 74. овог Закона);

с) са 20 до 30 динара председник или члан општинског суда или месни кмет, ако је општина састављена из више села, који сазна да ко пуши кријумчарски дуван, па не учуни корак, да се кривац казни;

т) са 20 до 50 динара ко без дозволе продаје дуван и дуванске прерађевине, које су израђене у фабрици монопола дувана;

у) са 50 до 100 динара малопродавци који имају права на продају дувана по овом Закону, па монополисан дуван квасе или му у опште мењају прописани облик и начин паковања;

ф) са 30 до 150 динара малопродавац, који купује дуван из другог округа, односно среза, а не од закупца или од њега овлашћеног лица у свом округу, односно срезу;

х) са 20 до 100 динара малопродавац, који своју дозволу пренесе на друго лице без знања и одобрења Монополске Управе, и

ц) са 10 до 20 динара код кога се ухвати да је без дозволе или у недозвољеним местима посадио дувана до пет струкова.

Чл. 158. — Поред казне изложене у чл. 157. кривац ће се осудити:

а) у случају тачке: в., г., д., ђ., е. и и., још и на губитак права на производњу дувана за идућу годину;

б) у случају тачке: т., у. и ф., малопродавцу ће се одузети право на продају дувана и дуванских, прерађевина, а тако исто и сав дуван без икакве накнаде;

в) у случају тачке п., више засађени дуван поништиће се.

Чл. 159. — Сви се иступи казне административно на основу записника састављених по пропису члана 160. овог Закона.

Осуде ове изриче Монополска Управа и сне су одмах извршне.

Чл. 160. — Монополска Управа и сва лица, позвана овим Законом за хватање кријумчара и која су дужна да пазе на правилно извршење овога Закона, дужна су чим ухвате кријумчара или примете неправилности, да сачине записник о томе.

Овај записник мора бити састављен по формулару, који Монополска Управа пропише.

У њему мора бити означено кад је и место где је кривац ухваћен, количина нађеног кријумчареног дувана, какво је дело учинио, да ли кривац дело признаје, или не признаје шта кривац у своју одбрану наводи.

Исти записник потписаће и осумњичено лице пред два присутна часна грађанина, који ће се такође потписати и биће оверен од власти, која је дело ухватила. Ако осумњичено лице није хтело записник потписаћи, то ће се забележити у записнику.

Овакав записник има силу потпуног доказа, ако окривљени не би што с основом навео, што би важност записника оспоравало.

Чл. 161. — Ко се ухвати да прави и протура лажне завоје и жигове Монополске Управе, да се казни по Кривичном Закону, као и онај који покуша да прави или протура лажне новце (глава XIII, §§. 145. и 146. Крив. Зак.)

Чл. 162. — Ако се кривци за кријумчарске кривице и иступе извршним решењем ослободе од казне, — одузети дуван не враћа им се, већ им се исплаћује вредност његова по

процени одређене комисије од стране Монополске Управе.

Против ове процене нема места жалби.

Одузети предмети такође се не враћају, већ им се накнађује вредност по продајној цени, изузев члана 144. овог Закона, у коме им се случају враћа положена сума по процени.

Чл. 162. а — Ако је одузети дуван био прерађен у државној монополској фабрици, па се окривљени извршном одлуком ослободи казне вратиће му се новац, што га је Монополска Управа добила приликом продаје најближем продавцу монополских предмета, по одбитку прописаног одпуста (рабата) продавачког за продавце на мало.

Чл. 163. — На случај основаче сумње, да неко кришом дуван чува, прерађује или продаје прерађени дуван и његове прерађевине, монополски контролор и остало монополско особље као и све власти, које су овим Законом позване, да хватају кријумчаре, имају право, да у присуству полицијског чиновника или председника општине или његовог заступника и два грађанина, учине претрес у кући и оста-

лим зградама очога лица, на које се сумња да је кријумчар. Ну овај претрес мора се саобразити одредби чл. 30. земаљског Устава.

О резултату претреса сачиниће се записник који ће потписати изасланик власти, орган монополски, осумњичено лице и присутни грађани. Записник овај послаће се кријумчарском одсеку Монополске Управе на даљи поступак и издаће се осумњиченом лицу у овереном препису.

Чл. 164. — Кад контролор монополски или друго лице, позвано да хвата кријумчаре, посумња да код кога лица, које нађе на путу или другом коме удаљеном месту има кријумчарског дувана, а не би било могућности да ту одмах нађе и присутнике или органе општинске или државне власти, може исто лице сам претрести. Но у том случају мора одмах саставити записник о резултату претреса и исти издати у препису претресеном лицу, а истог дана извести о томе и своју надзорну власт.

Чл. 165. — За кога се органа Монополске управе докаже, да је коме подметнуо дукан

или дуванске прерађевине казниће се затвором од шест месеци до две године, а поред тога и искључењем из сваке монополске службе на свагда.

За ово дело може монополског органа тужити суду и приватни и Монополска управа.

Чл. 166. — Ко ухвати или прокаже кријумчара, добија у име награде трећину оне суме, која се од кријумчара наплати у име казне.

На ову награду немају права органи монополске струке ни осталих државних ни општинских власти, којима је дужност да хватају кријумчаре.

Чл. 167. — Све кријумчарске кривице из чл. 142. и остали преступи застаревају за три године, а сви иступи за годину дана.

Чл. 168. — Пресуде и решења по кријумчарским кривицама застаревају за онолико времена, за колико би застарила и сама дела по којима су те одлуке изречене.

Чл. 169. — За почетак и прекидање застарелости важе одредбе Општег Кривичног Законика (главе VIII и XXXV).

Одсек десети. О Управи Монопола Дувана.

Чл. 170. — Управа Монопола Дувана је самостално државно надлештво, а — стоји под Министром Финансија.

Чл. 171. — Задатак је Управе монопола дувана:

Да се стара о извршењу овога закона, т. ј. да води бригу о производњи, преради, продаји, увозу и извозу дувана у дуванских прерађевина.

Она стоји у непосредној вези како са свима државним надлештвима, тако и приватним лицима.

Чл. 172. — Управа монопола дувана састоји се из управника, управног одбора и потребног персонала, који је овим Законом предвиђен.

Чл. 173. — Управник државних монопола поставља се на предлог Министра Финансија Краљевим указом а по избору и предлогу Самосталне монополске управе.

Звање управника дели се по плати на две класе: I класа 10.000 и II 8.500 динара годишње.

Чл. 174. — Дужности су управника:

а) да самостално потписује сву преписку и отправља све послове по овом Закону;

б) да шаље извештаје Министру Финансија о свему што се у седницама управног одбора реши;

в) да у свима питањима пуноважно заступа Управу монопола дувана;

г) да води надзор и одржава дисциплину над свима органима Управе монопола дувана;

д) да подноси Управном Одбору на решење све предмете, за које је он надлежан по Уредби о самосталној Монополској Управи;

е) ако је Управник ма у ком случају спречен да своју редовну дужност отправља, заступа га у дужности шеф администрације, који је помоћник управников.

Чл. 175. — Чланова управног одбора има девет. Они се постављају на предлог Министра Финансија Краљевим указом на три године. Од њих морају бити један правник и двојица стручни познаваоци дувана.

Чланови управног одбора смењују се овако: на крају сваке године иступају три члана, и замењују се новима. Чланови, који су иступили

могу бити поново наименовани. За прве две године решиће се коцком, која три члана иступају. Д цније увек иступају по постављању најстарија три члана.

При ступању у дужност чланови одбора полажу заклетву, која гласи:

„Ја Н. Н. закљичем се свемогућим Богом, да ћу све оно, што као члан одбора у званичном положају сазнам, строго као тајну чувати, да ћу на сва питања, која се у управном одбору подносе на мишљење по мојој савести тражено мишљење давати и да ћу увек најсавесније штитити интересе Управе монопола дувана и као своје сопствене чувати.

Чл. 176. — Рад ће управног одбора бити пуноважан, кад их буде у седници најмање седморица, сем управника монопола дувана.

Управни одбор састаје се на позив управника кад год потреба захтева, а најмање један пут сваког месеца.

За сваку седницу морају бити позвани сви чланови одбора.

Управни одбор решава већином гласова, а у случају равне поделе гласова, решава она страна на којој је глас председавајућег.

Дужност је управног одбора да даје мњење о свима оним питањима, која му управник на мишлење изнесе, и за које је потребно мишлење управног одбора.

О својим седницама управни одбор води записник, који ће се прво завести у деловодник, па онда се убележава у нарочиту законски оверену књигу. Записник сваке седнице потписују сви присутни чланови.

Чл. 177. — Управни одбор не може се мешати у оне послове, који су поверени самом управнику.

Чл. 178. — Министар Финансија, кад год за потребно нађе, долази у седнице управног одбора. Он није дужан да уважи мишлење одбора, кад нађе да се исто коси са интересима државним.

Чл. 179. — Управном одбору дужност је давати мњење о свима питањима, која му на решење износи управник монопола дувана.

Чл. 180. — Ова питања морају свагда доћи пред управни одбор:

а) цена о откупу земаљског дувана;

б) предлози о изменама у продајној тарифи дувана и дуванских прерађевина;

в) предлози за куповину страног дувана у листу и дуванских прерађевина;

г) предлози о фабрикацији дувана;

д) одређивање процента малопродавцима дувана;

е) питања финансијске природе;

ђ) предлози о грађевинама;

ж) о дијурнама, које се дају приватним лицима, која са управу монопола дувана какав посао врше;

з) о накнадном кредиту, који буде Управи монопола дувана преко потребан, а у буџету није предвиђен, или је предвиђена цифра утрошена.

и) о лицитацијама, које су нужне и које се држе за набавку дувана, подизање грађевина, давање под закуп права великопродаје дувана;

ј) буџет Управе монопола дувана — и

к) оверава биланс радње Управе монопола дувана.

Чл. 181. — Чланови управног одбора добијају у име награде 10 динара за сваки дан,

кад су седнице држане, и то само они који су седницама присуствовали.

Чл. 182. — Управа ће водити своје послове на основи трговинској и економској.

Све набавке, које превазилазе вредност од 1000 динара, вршиће путем јавне или оферталне лицитације. Изузетак од овога правила дозвољен је само у случају преке потребе за набавку дувана за прераду, као и за поједине артикле, потребне фабрици, што се набавља без лицитације. На случај да лицитација не да повољни резултат за набавку дувана, може се набавка и без лицитације непосредно извршити. Но ову набавку мора одобрити управни одбор и Министар Финансија.

Књиге ће се водити двојно, према природи сам га посла, тако, да се може у свако доба контролисати све до ситница.

Чл. 183. — Управник са управним одбором сваке године саставља биланс активе и пасиве Управе монопола дувана. Овај биланс подноси на одобрење Министру Финансија, а по том га обзнањује у службеном делу званичних новина.

Чл. 184. — Да би Управа монопола дувана што успешније вршила одређену јој дужност, дели се на одсеке, а за вршење службе у целој земљи постоји потребан број магацина за прерађене дувана и окружна надзорништва.

Чл. 185. — Управа монопола дувана према своме задатку дели се на шест одсека, и то:

- а.) Одсек административно — кријумчарски;
- б.) Одсек за производњу;
- в.) Одсек за књиговодство;
- г.) Управа главног стоваришта непрерађеног дувана;
- д.) Управа фабрике за прераду дувана; и
- е.) Одсек за продају дувана.

Одсеци под г., и д., имају засебну архиву и деловодство.

Чл. 186. — На челу свакога одсека стоји шеф, који је одговоран за све послове свога одсека.

Шефови одсека под д, и е, врше самостално поверену им дужност, за коју су и одговорни.

Шефови осталих одсека потписују предмете од мање важности свога одсека, а прем

потписују сваки акт, који потиче из њихових одсека.

Чл. 187. — Шефови појединих одсека деле се по плати, и то:

а) звање директора фабрике Монопола Дувана дели се по плати на две класе: I класа 8000, а II класа 7072.80 динара годишње.

Директор фабрике може имати додатка до 1000 динара годишње.

б.) Шеф главног књиговодства дели се по плати на три класе: I. класа 5000, II. класа 4000, III. класа 3000 динара годишње.

в.) Шефови осталих одсека деле се по плати на четири класе: I. класа има 4000 дин. II. класа 3500, III. класа 3000 и IV. класа 2500 динара годишње.

Чл. 188. — У круг рада административно-кријумчарског одсека спада:

а) да дели посао свима одсецима; да води надзор над архивом за све одсеке; да води кореспонденцију, која не спада у специјални круг рада осталих одсека; да се брине о постављању, отпуштању, казнама и свима личним односима, како свега управног — унутрашњег

— тако и свега надзорног особља, према предлозима појединих одсека и надзорништва; да води надзор над општим персоналом и послугом; да води надзор и рачуна о распореду дуванских контролора и вршењу њихове службе; да прегледа месечна извешћа о раду надзорништава и њиховог особља, да према њима наређује шта треба и да прави по њима реферате за све остале одсеке;

б) да води кријумчарске књиге и регистре и књиге недозвољених садова; да се уверава да поједина надзорништва шаљу прописно кријумчарске записнике, да су исти код њих заведени у кријумчарски регистар; да их заводи у књиге; подиже тужбе против преступника — кријумчара; води рачуна о изрицању казни; о наплати казни од стране окружних финансијских власти или начелства и о уношењу истих у благајницу монопола дувана; о подели новчане казне на потказиваче и хватаче и упућује дотичне реферате књиговодству на исплату; да води рачуна о редовном пошљању кријумчарских предмета од стране надзорништва; да исте спроводи Управи главног стоваришта; да води бригу о томе, да се исти

тамо комисијски оцењује; да се према оце и по боновима — главно стовариште задужује, да води рачуна о томе, колико се и да ли се доиста неупотребљиви дуван и неупотребљиви кријумчарски предмети поништава у и спаљују, и да надзорништва по свему одужује; реферише о трошковима, који се учине око поништења струкова засађених без дозволе и води бригу да се исти од кријумчара наплате; извиђа просте иступе осталих врсти.

Чл. 189. — Поред шефа, овај одсек састоји се из следећих чиновника и званичника: 1. архивара, 1. регистратора, 1. књиговођу, 1. експедитора, 1. писара и 2 практиканта.

Чл. 190. — У круг рада одсека за производњу спада: — одобравање, редуцирање, сађење дувана и вођење књига за производњу; води надзор у погледу на производњу дувана од почетка, па све до предаје и откупа дувана; даље има се бринути да се потребни записници, формулари, катастралне листе, и листе мерења на време попуњавају и у књиге за заводе; наређује брање, везивање дувана; руководи откупом дувана и надзирава оцену ду-

вана; води књиге и спискове за оцену и исплату дувана произвађачког — по сцени вештака — одређених за тај посао; надзирава рад око дувана докле не преври, у магацинима у земљи и докле се не преда у магацине главног сговаришта, изрђује како правила и упуте, тако и расписе за све гране производње; води рачуна о томе, јесу ли произвађачи према броју струкова и према броју низова, предали потпуну количини своје бербе; стара се о одузимању дувана од оних произвађача, који се ухвате у продаји дувана од сопствене бербе; извиђа просте иступе о производњи и стара се о наплати казни и о извршењу истих, и о свему осталом што у круг рада овог одсека спада по овом Закону.

Чл. 191. — Поред шефа овај одсек има следеће особље:

2 књиговође за књиге производње, оцене, исплате и иступе.

Чл. 192. — У круг рада одсека за књиговодство спада: вођење књига по двојном књиговодству: главне књиге дневника, инвентара и свију потребних помоћних књига; во-

ђење платних спискова за све особље; набавке материјала, дувана, одела, оружја итд. и исплате набавака, анuitета и интереса; обрачуни са касама дуванске ренте и дуванских лозова или Управом народних зајмова, одсеком за продају дувана, фабриком за изузимање непрерађеног дувана, главним стовариштем за куповање дувана, издавање дувана фабрици на прераду, задуживање и одуживање за кријумчарске предмете, куповина и продаја дувана; обрачуни о цени откупљених дувана и о трошковима око дувана произвиђачких, обуставе по забранама и за рачун управе — од плате стражара за њихово одело и оружје; контролсање надзорништва у исплатама; страна кореспонденција за целу Управу и кореспонденција одсека и у опште све што се тиче примања и издавања Управе монопола дувана.

Чл. 193. — Поред шефа овај одсек има следеће особље:

1. главног благајника, 1. књиговођу, 1. помоћника благајнику, 1. економа, 1. практиканта.

Чл. 194 — У круг рада главног стоваришта непрерађеног дувана спада: — вођење

Главне књиге о улазу и излазу дувана; примање дувана куповином од произвођача у земљи и увозом са стране; издавање дувана фабрици; инвентар материјала; примање кријумчарских предмета, задуживање по процени и одуживање — по овереном поништавању, или по предаји фабрици на прераду; вођење преписке са Управом, и преко ње с фабриком; вођење књиге о исплати радника и надзорника магацина, манипулација са непреврелим дуванима и. т. д.

Чл. 195. — Поред шефа — управника — који је и књиговођа, овај одсек има и следеће особље:

1. књиговођу и 1 магационера дуванског стручњака.

Потребан број настојника у магацинима и над радницима.

Чл. 196. — Фабрика Монопола дувана има своју засебну управу, али зависи од Управе монопола дувана, и отуда прима наредбе.

У круг рада фабрике дувана спада: целокупна радња око фабрикације дувана.

Министар Финасија прописује на предлог Управе монопола дувана, правила за фабрику.

Чл. 197. — Директор фабрике управља свима манипулацијама фабричким; подноси извештај Управи монопола дувана о потребној количини и каквоћи дувана у листу, као и о количини добивене дуванске прерађевине.

Директор фабрике дувана поставља и отпушта сав персовал осим указних чиновника а у границама овог Закона. Он може и указног чиновника, који на штету фабрике ради привремено од службе удалити и предложити да се такав чиновник казни, или са свим из службе отпусти.

Чл. 198. — Осим директора фабрике дувана у фабрици постоји још ово особље:

- а) један контролор,
- б) рачуновођа,
- в) економ,
- г) благајник,
- д) машиниста,
- ђ) стручњак за дуван,
- е) магационер прерађене робе.

- ж) један шпедитер, и
- з) потребан број настојника за поједина одељења фабрике.

Чл. 199. — Одсек за продају дувана поред непосредне продаје за варош Београд и Топчидер, као и у окрузима у којима продаја у државним рукама остане, има да се брине да управини магацини прерађеног дувана буду увек снабдевени са довољном количином дуванске робе. За сазнање колико за који магацин и за које време треба слати дуванске робе, одсек за продају послужиће се количином потрошње за прошлих 15 дана. Одсек води статистику месечне продаје дувана у земљи; мотри на великопродавце, да ли врше све обавезе, које су уговором о закупу за великопродају дотичног округа на се примили, води спискове малопродаваца и контролише, врше ли они све оно, што им је закон у дужност ставио.

Чл. 200. — Поред шефа овај одсек има следеће особље:

- 1 књиговођу за малопродају,
- магационера главног стоваришта израђене робе,

1 магационера за стовариште прерађеног дувана за Београд—Топчидер.

Где по потреби постоји стовариште прерађеног дувана у земљи, у сваком ће бити по један магационер.

Чл. 201. — За вршење свију одредаба Закона о монополу дувана у земљи, постоји спољње административно особље — и то:

У сваком округу где се дуван производи постоји окружно надзорништво са овим особљем:

- 1-во окружни надзорник;
- 2-го за сваки срез поднадзорник;
- 3-ће један практикант — и
- 4-то потребан број дуванских контролора.

У окрузима, у којима се дуван не производи постоји само окружни поднадзорник и у сваком округу по један или два коњичка стражара.

За надзорника и поднадзорника може бити постављен онај, који је свршио најмање шест разреда гимназије, трговачку или другу какву стручну школу.

Дувански контролор може бити онај који је:
а) добро писмен;

б) одслужио пун рок у војсци или жан-дармерији, а нарочито, ако је изнео какав чин;

в) да је потпуно здрав и да није старији од 40 година;

г) да је без порока и да није био осуђиван за какво прљаво дело.

Ове одредбе не односе се на надзорнике, поднадзорнике и контролоре, које овај Закон у служби затекне.

Чл. 202. — Свима овима спада у дужност: да воде надзор над производњом дувана, да се не би вршило кријумчарење у ма ком виду; да спречавају и хватају кријумчаре и кријумчарске предмете; да контролишу продају дувана и продавце дувана и да врше све наредбе добивене од Управе Мднопола Дувана, било да их добивају непосредно или посредно.

Да би ову дужност могли свакад тачно вршити и крајумчарењу на пут стати, овлашћени су, да употребе све законске мере овде предвиђене.

На случај, да се који од кријумчара на позив спољњег особља Управе монопола дувана не одазове, но почне да се одупире и да бега, особље је овлашћено да у оваквим

случајевима оружјемо спречио бегство и одупирање.

Чл. 203. — Све особље спољње администрације полаже заклетву при ступању у службу, која је законом прописана.

Чл. 204. — Надзор над целом спољном радњом ван Управе вршиће се преко нарочитих изасланика, које Управа одредила буде.

Чл. 205. — Сви органи монопола дувана морају бити српски грађани. Првенствено право имају Срби, а поглавито они, који су се пређе занимали дуванцијским занатом, у колико су способни.

У року најдаље од једне године дана имају се сви странци заменити са српским грађанима.

Чл. 206. — Сви чиновници Управе монопола дувана постављају се или указом или претписом Министра Финансија.

Чл. 207 — Главни благајник Управе монопола дувана дели се по класама и плати, и то I. класа 4000, II. 3500 III. 3000. и IV. 2500 динара годишње.

Књиговођа Управе монопола дрвана, контролори, рачуновође, економ и благајник фабрике, и сви магационари, деле се по класама и плати, и то:

I класа има	3000 динара
II	2500
III	2000
IV	1500

Машиниста и дувански стручњак деле се по плати на три класе: класа 4000, II. 3000 и III 2000 динара годишње

Окружни надзорници, окружни магационари и настојници одељења у фабрици и главном стоваришту, деле се по класама и плати, и то:

I класа има	2500 динара
II	2000
III	1500

Надзорници деле се такође у три класе и то:

I класа има	2000 динара
II	1500
III	1200

Архивар, регистратор, екпедитор, протоколиста, помоћник благајника и писар, економ, шпедитер, деле се по класама и плати: I класа 2200, II 1800, III 1500, IV 1200 динара годишње.

Одсек једанајести. О буџету Управе Монопола Дувана.

Чл. 208. — Буџет Управе монопола дувана саставни је део целокупног државног буџета.

Управа монопола дувана дужна је да благовремено направи пројект буџета и пошаље га Министру Финансија ради потврде од стране Народне Скупштине.

Чл. 209. — Да би се спречило кријумчарење са стране, Управа Монопола Дувана ставља сваке године у свој буџет 30.000 динара за пограничне стражаре, које поставља Министар Финансија и којима је дужност, да чувају границу и спречавају поред кријумчарења дувана и кријумчарење у опште.

Чл. 210. — Ако суме буџетом одобрене нису довољне за подмирење свију редовних трошкова једне рачунске године, Министар Финансија одобриће на предлог Управе Монопола Дувана и по саслушању управног одбора, да се потребни издатци учине из прихода Управе Монопола Дувана.

Сви ови издатци морају се поднети на накнадно одобрење идућој Народној Скупштини.

Чл. 211. — Сви трошкови за извршење Закона о Монополу Дувана плаћаће се из прихода, који се добију по Закону о Монополу Дувана.

Чл. 212. — Из својих прихода Управа Монопола Дувана дужна је да у месечним ратама предаје управи народног зајма у злату припајуће ануитете оних дугова, којима служи приход Управе Монопола Дувана као залог.

Чл. 213. — Чист приход од Монопола Дувана, т. ј. све оно што претекне по одбитку свих трошкова и исплате ануитета, предаваће се главној државној благајни, као државни приход од овог Монопола за текућу годину.

Приход овај предаваће се главној државној благајни свака три месеца.

Одсек дванајести. О контроли.

Чл. 214. — На крају рачунске године, а најдаље у року од три месеца, Управа Монопола Дувана подносиће Главној Контроли на преглед и одобрење све своје рачуне; рачуне: фабрике и целокупни биланс. Сви ти рачуни морају бити прегледани и оверени од стране Управе Монопола Дувана.

Одсек тринајести. Општа наређења.

Чл. 215. — Све општинске власти дужне су свагда следовати позиву органа Управе монопола дувана, и помагати их у свему, где је њихова помоћ потребна.

Чл. 216. — Сви чиновници и служитељи државни и општински дужни су штитити интересе Управе монопола дувана. Невршење ове дужности сматра се и казни као и невршење своје редовне дужности.

Чл. 217. — Управа Монопола Дувана старајући се за извршење овог Закона, издаје наредбе и све државне, административне и општинске власти дужне су да тачно и неодложно ове наредбе врше.

Чл. 218. — Сва акта Управе Монопола Дувана ослобођавају се од свију такса. Исто тако Управа Монопола Дувана не плаћа никакву царину за потребне јој предмете, које са стране увози, поштарину, телеграфске таксе, као и подвоз дувана и дуванских прерађевина на српској државној жељезници.

Чл. 219. — Ради техничког вршења и примене овог Закона Министар Финансија прописује следеће правилнике:

- а.) за гајење дувана,
- б.) „ одкуп дувана,
- в.) „ спољну администрацију,
- г.) „ стовариште дувана у листу,
- д.) „ фабрику дувана,
- ђ.) „ продају дувана.
- е.) „ набавке дувана у листу,
- ж.) „ однос између благајне и књиго-
водства,
- з.) „ однос између директора фабрике и
радника.

Прелазно наређење.

Чл. 220. — Садањи шеф главног књиговодства Управе монопола дувана, докле буде потребан, задржава плату коју сад по уговору има.

Чл. 221. — Сва места, срезови и окрузи, у којима је дозвољено сађење дувана, по чл. 8. овога Закона имају се разумети по досадањој административној подели.

Чл. 222. — Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а тада губи важност Закон о монополу дувана од 22. септембра, 1885. године...

5

ПРЕГЛЕД ДОПУЊЕНИХ НАСЛОВА У ДИГИТАЛНОЈ БИБЛИОТЕЦИ

1. УСТАВ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ: СА ЗАКОНОМ
О КРАЉЕВОЈ ЦИВИЛИСТИ, ЗАКОНОМ О УСТРОЈСТВУ
ЦИВИЛНЕ КУЋЕ Њ. В. КРАЉА, ПОРОДИЧНИМ
ПРАВИЛНИКОМ ЗА ЧЛАНОВЕ КРАЉЕВСКОГ ДОМА
И ЗАКОНОМ О ЗЕМАЉСКОЈ ОДБРАНИ
Београд: Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон, 1934.
2. УРЕДБА О ПОЉОПРИВРЕДНИМ КОМОРАМА
Београд: Задружна штампарија, 1937.
3. ЗА КОРЕНИТЕ РЕФОРМЕ НАШЕГА ПРАВОСУЂА
Стојан Јовановић
Београд: „Светлост”, 1937.
4. УРЕДБА О УТВРЂИВАЊУ МИНИМАЛНИХ НАДНИЦА,
ЗАКЉУЧИВАЊУ КОЛЕКТИВНИХ УГОВОРА,
ПОМИРЕЊУ И АРБИТРАЖИ
Емило Р. Гојковић
Београд: Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон, 1937.
5. УРЕДБА О ПОТПОРНОМ ФОНДУ ПОМОЋНОГ
ОСОБЉА У СЛУЖБИ ДРЖАВЕ
Станоје М. Протић
Београд: Штампарија В. С. Јанићијевића, 1937.
6. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ УРЕДБЕ О ОСЛОБОЂАВАЊУ
ЉУДСТВА ОД ВОЈНЕ ДУЖНОСТИ
Београд: Штампарска радионица
Министарства Војске и Морнарице, 1939.
7. ПРАВИЛНИК ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДРЕДАБА ЗАКОНА
О УСТРОЈСТВУ ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ
Београд: Штампарска радионица
Министарства Војске и Морнарице, 1929.
8. ПРЕДОСНОВА ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА И НАШЕ
ВЕРСКО ЗАКОНОДАВСТВО
Сергије В. Троицки
Љубљана: Југословенска тискарна, 1937.

9. ЗАКОНИК ХАМУРАБИА ВАВИЛОНСКОГ КРАЉА
Др Чед. Марковић
Београд: Издавачка књижарница Геце Кона, 1925.
10. РЕФОРМА НАШЕГА ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНОДАВСТВА
Др Божидар С. Марковић
Београд: Издавачка задруга „Политика и друштво”, 1939.
11. ПРИЛОГ ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ БИБЛИОГРАФИЈИ
ЗА 1938 ГОДИНУ
Бошко М. Вељковић
Београд: Штампарија „Зора”, 1939.
12. УРЕДБА О НАКНАДИ ПУТНИХ И СЕЛИДБЕНИХ
ТРОШКОВА ДРЖАВНИХ СЛУЖБЕНИКА
ГРАЂАНСКОГ РЕДА
Станоје М. Протић
Београд: Штампарија „Св. Сава”, 1928.
13. ПРОЈЕКАТ ЗАКОНА О ИСТУПИМА
Др Ј. Кулаш
Београд: б. и., 1939.
14. ЖАНДАРМЕРИЈСКИ ЗБОРНИК: КЊИГА ДРУГА
Београд: Издавачка књижарница Геце Кона, 1928.
15. ОСНОВИ РАДНОГ ПРАВА: ОПШТИ ДЕО
Др Стојан Бајич
Београд: Издавачко и књижарско предузеће Геца Кон, 1937.
16. ЗАКОН О ЧЕКУ ЗА КРАЉЕВИНУ ЈУГОСЛАВИЈУ
Београд: Издавачка књижарница Геце Кона, 1930.
17. ХАРТИЈЕ НА ДОНОСИОЦА
Др Радивоје Б. Јовановић
Београд: Штампарија „Млада Србија”, 1933.

18. ЗАКОН О УСТРОЈСТВУ МИНИСТАРСТВА ГРАЂЕВИНА
И ЊЕГОВЕ СПОЉНЕ СЛУЖБЕ
Београд: Графичка радионица Министарства грађевина, 1930.
19. ЗАКОН О ЛИЧНИМ ИМЕНИМА, СА УРЕДБОМ О ВОЂЕЊУ
МАТИЦА РОЂЕНИХ, ВЕНЧАНИХ И УМРЛИХ МУСЛИМАНА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ И ПРАВИЛНИКОМ ЗА
ИЗВРШЕЊЕ ОВЕ УРЕДБЕ
Београд: Издавачка књижарница Геце Кона, 1930.
20. ЗАКОН О ДРЖАВНОМ СУДУ ЗА ЗАШТИТУ ДРЖАВЕ,
СА УРЕДБОМ ЗА ЊЕГОВО ИЗВРШЕЊЕ И ЗАКОНОМ О
НАКНАДИ ШТЕТЕ ДРЖАВИ ЗБОГ ДЕЛА ВЕЛЕИЗДАЈЕ
Београд: Издавачка књижарница Геце Кона, 1930.

6

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. КОМЕНТАР ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ:
ПРЕМА СТАЊУ ЗАКОНОДАВСТВА
ОД 1. ФЕБРУАРА 2025. ГОДИНЕ
Гордана Станковић
Београд: Службени гласник, 2025.
2. КОМЕНТАР КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА:
ПРЕМА СТАЊУ КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА
ОД 28. НОВЕМБРА 2024. ГОДИНЕ И ПРЕМА СТАЊУ
ЗАКОНОДАВСТВА ОД 28. НОВЕМБРА 2024. ГОДИНЕ
Зоран Стојановић
Београд: Службени гласник, 2024.
3. КОМЕНТАР ЗАКОНИКА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ:
ПРЕМА СТАЊУ ПРОПИСА ОД 1. ДЕЦЕМБРА 2024. ГОДИНЕ
Горан П. Илић; Миодраг Мајић; Слободан Бељански;
Александар Трешњев
Београд: Службени гласник, 2024.
4. КОМЕНТАР ЗАКОНА О ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА:
ПРЕМА СТАЊУ ЗАКОНОДАВСТВА ОД 15. ЈАНУАРА 2025.
ГОДИНЕ
Златко Стефановић
Београд: Службени гласник, 2025.
5. ПЕТИ БРОД
Моника Компањикова
Зрењанин; Нови Сад: Агора, 2024.
6. ШЕХЕРЕЗАДА И ПОКРАДЕНО ПАМЋЕЊЕ: КОЛУМНЕ
Ђорђе Писарев; Мики Шепард
Зрењанин; Нови Сад: Агора, 2025.
7. САЖАЉИВОСТ
Станислав Ракус
Зрењанин; Нови Сад: Агора, 2025.

8. ТРАУМА И СЕЋАЊЕ:
ТЕЛО И УМ У ТРАГАЊУ ЗА ЖИВОМ ПРОШЛОШЋУ:
ПРАКТИЧНИ ВОДИЧ ЗА РАЗУМЕВАЊЕ И РАД
СА ТРАУМАТСКИМ СЕЋАЊИМА
Питер А. Левин
Београд: Areté, 2024.
9. СВЕТ СЕ КАЖЕ ШУМА
Урсула К. ле Гвин
Београд: Контраст издаваштво, 2024.
10. ШТА ЈЕ ФЕМИНИЗАМ?
Катрине Холст
Лозница: Карпос, 2025.
11. ОСТАЦИ ПОРОДИЦЕ
Лиса Џуел
Београд: Космос издаваштво, 2025.
12. ПОСЛЕДЊИ ПРЕДСТАВНИК ПАТРИЈАРХАТА
Нађад Ел Хаџми
Београд: Космос издаваштво, 2025.
13. ПОМРАЧЕЊЕ СУНЦА
Артур Кестлер
Београд: Плато, 2025.
14. ДУХОВИ
Амалија Комар
Младеновац: Друштво за афирмацију културе – Пресинг, 2025.
15. ПОКУШАЈ УЗАЛУД
Јан Груе
Београд: Штрик, 2025.
16. УМЕТНОСТ СОЦИЈАЛНЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ
Хенрик Фексевс
Београд: Вулкан издаваштво, 2025.

17. ЕМОЦИОНАЛНА НЕЗАВИСНОСТ:
БУДИТЕ СЛОБОДНИ ДА БУДЕТЕ СВОЈИ
И ДА БИРАТЕ СВОЈ ЖИВОТ
Амелија Лобе
Београд: Вулкан издаваштво, 2025.
18. ДНЕВНИК ЈЕДНЕ КУРТИЗАНЕ
Кијоко Мурата
Београд: Лагуна, 2025.
19. ЧОВЕК ОД ХИЉАДУ ЛУТАЊА
Ањес Мартен-Лиган
Београд: Лагуна, 2025.
20. КРОЈАЧ
Јелена Бачић Алимпих
Београд: Лагуна, 2025.
21. КУЋА У УЛИЦИ ЂЕМИТО
Доменико Старлоне
Београд: Лагуна, 2025.
22. ЈУГ
Катарина Екстет; Ана Винберј Сеф
Београд: Лагуна, 2024.
23. ПОВРАТАК ИЗ ТУЋИНЕ
Томас Харди
Београд: Лагуна, 2025.
24. ПРЕСТОНИЦЕ: РОМАНЕСКНИ ВОДИЧ КРОЗ СРБИЈУ
Ана Атанасковић
Београд: Лагуна, 2025.
25. НАЈКРАЋА ИСТОРИЈА ИНДИЈЕ
Џон Зубржицки
Београд: Лагуна, 2025.

26. ОЈАЧАЈТЕ АМОРОВА КРИЛА
Рафаел Жордано
Београд: Лагуна, 2024.
27. МАЛА КЊИГА О ЊУЈОРКУ
Кристин Барли
Београд: Службени гласник, 2024.
28. ГАВРАНОВ ПАРАДОКС
Лазар Јовановић
Београд: Службени гласник, 2025.
29. ГОСПОДИН КАТО ГЛУМИ ПОРОДИЦУ
Милена Мичико Флашар
Београд: Службени гласник, 2025.
30. У МРАКУ
Ана Болава
Бања Лука: Imprimatur, 2019.
31. ТРИ СВЕТЛА
Клер Киган
Београд: Геопоетика издаваштво, 2025.
32. ПРОМЕНИТЕ МОЗАК И ПРОМЕНИЋЕТЕ ЖИВОТ
Данијел Ејмен
Београд: Публик практикум; Хармонија, 2025.
33. АНАТОМИЈА УСАМЉЕНОСТИ
Тил Свон
Земун: Публик практикум; Хармонија, 2025.

ПРЕПОРУЧУЈЕМО

1. Арон Гуревич: **СРЕДЊОВЕКОВНИ СВЕТ: КУЛТУРА НЕМЕ ВЕЋИНЕ**
/ Нови Сад: Академска књига, 2024.

Преузето са сајта:

<https://akademskaknjiga.com/katalog/srednjovekovni-svet-kultura-neme-vecine>

Повест човечанства није само историја подухвата великих и значајних појединаца који су непосредно учествовали у пресудним збивањима и у границама својих могућности усмеравали историјске токове. Насупрот њима, или, можда је исправније рећи, уз њих, налазила се групација људи коју обухватају језгровите и проницљиве синтагме *велики неми, велики одсутни, људи без архива и без лица, нема већина, небројено мноштво*.

Управо је на њих усмерена истраживачка пажња Арона Гуревича, једног од највећих медиевиста XX века, који је прегао да проучи однос народне („фолклорне“) и званичне („учене“) традиције у средњовековној култури. Проблем је што *велики неми* нису оставили готово никакав траг иза себе и што је истраживач упућен искључиво на писану заоставштину представника виших слојева чија објективност, наравно, остаје несигурна.

После пажљивог ишчитавања сачуваних извора, крећући се врлудавим странпутицама, Гуревич исказује изванредну истраживачку проницљивост у којој се гвоздена логика критичког историчара стопила са промишљеном маштовитошћу да се разоткрије историјска истина. Исход таквог научног прегнућа је уверљива и живописна слика обичних средњовековних људи и њиховог поимања таквих категорија као што су слобода, време, мит, историја, грех, искупљење, породица, оострани и оноострани свет.

Проф. др Радивој Радић

2. Архиепископ Кентерберijski Анселмо: ПРОСЛОГИОН; ЗАШТО ЈЕ БОГ ПОСТАО ЧОВЕК; О ИСТИНИ / Београд: Дерета, 2025.

Преузето са сајта:

<https://www.beopolis.rs/shop/proslogion-zasto-je-bog-postao-covek-o-istini/>

Са Анселмом Кентерберijsким на почетку другог миленијума почиње плодна синтеза хришћанства и античке рационалистичке мисли, која ће у знатној мери да утиче на развој европског духа у наредним вековима.

Чувен по свом *онтолошком доказу Божјег постојања* (Кант), Анселмо Кентерберijski је и писац прве темељне расправе о истини на латинском западу. Два столећа касније појављује се значајно дело Томе Аквинског: *Спорна питања о истини* (*Quaestiones Disputatae de Veritate*, 1256–1259). *О истини* (*De Veritate*, око 1085), Анселмова расправа, била је једно од три његова дела у виду дијалога посвећених Светом писму, од којих су се друга два тицала – једно слободе воље, а друго проблема зла у свету.

Поред дела *О истини*, кључног за целокупну европску теолошку и филозофску мисао (рационалистичку, најпре), у овој књизи објављујемо још два, такође настала након Анселмовог боравка у Каену, у филозофској школи опата Лафранка, чувеној по изучавању дијалектике: *Прослогион* и *Зашто је Бог постао човек*.

Анселмова мисао је прожета рационалним ознакама, све и да се зачиње у вери, потврђујући изнова да нема истине која би била различита за разнолика гледишта. Све то потврђује Ничеову опаску да хришћанство има исувише рационалних елемената у себи, да би било само чиста религија.

3. Иван Клајн: **ПИТАЊА И ЧИТАЊА** / Београд: Досије студио, 2017.

Преузето са сајта:

<https://www.dosije.rs/sr/beletristika/citanja-i-pitanja>

Професор Иван Клајн већ више од четири деценије одговара на питања о правопису, граматички, значењу речи... Али, овога пута је из својих бележака издвојио теме о којима је писао из личног задовољства. О времену одрастања у Господар Јевремовој улици у послератном Београду, када телевизије још није било. На радију само вести, народна музика (још не „новокомпонована”), класична музика, плус емисије под називом *Музика са плоча*, *Забавна музика* или *Музика за игру*. На киосцима само два дневна листа, *Политика* и *Борба*. Забава за младе: пре свега биоскоп, понека играчка и спорт. О књигама које је читао с великим уживањем, о музици и занимљивим текстовима песама, које уз његова објашњења, видимо у сасвим новом светлу. И на крају прави избор забавних игара речима, које је често и сам измишљао, помало налик на енигматске проблеме.

Иако се читаоци неће увек сложити с аутором, сасвим сигурно ће уживати у читању ове књиге, у ауторовим описима, понекад сасвим оштрим и ироничним попут запажања чувених коментатора из Мапетове ложе, Статлера и Валдорфа.

4. Зоран Пауновић: **БОБ ДИЛАН: ПОЕТИКА ОДМЕТНИШТВА** / Београд: Clio, 2024.

Преузето са сајта:

https://clio.rs/proizvodi/klepsidra/bob-dilan-poetika-odmetnistva_294542

Боб Дилан, омалени плавооки момак, средином јануара 1961. године долази у Њујорк. Почиње као путујући гитариста и певач. На свом дугом и невероватном уметничком путу спаја традицију, фолклор и индивидуални таленат. О овом савременом Хомеру пише Зоран Пауновић, професор, преводилац и есејиста. Његова књига *Боб Дилан: поетика одметништва* својеврсни је водич кроз живот, каријеру и опус личности која је током више

од педесет година делања на јавној сцени по много чему пресудно обележила своју епоху.

Књига Зорана Пауновића *Боб Дилан: поетика одметништва* критички је преглед живота и рада уметника који је својим стваралаштвом обележио протеклих неколико деценија у америчкој и светској култури, и притом успео да сачува став непомирљивог и бескомпромисног одметника, спремног да у сваком тренутку поступи супротно очекивањима која проистичу из његовог непорецивог статуса глобалне културне иконе.

Несклон гомилању непотребних детаља и података, Пауновић се у овој књизи усредсређује на збивања, ликове и феномене који су пресудно утицали на Диланово уметничко формирање, те на преломне тренутке његове дуге и богате каријере: долазак у Њујорк, прве наступе и рану афирмацију у Гренич Вилицу, улазак у поље такозване „протестне песме” и излазак из њега, одбацивање фолк чистунства и стицање статуса рок звезде, стваралачку експлозију шездесетих и креативну осеку седамдесетих, прелазак у хришћанство и последично прихватање улоге својеврсног проповедника, његове раскиде и помирења са музама, стварним и метафоричким, физичке и духовне кризе и опорављања, критичка оспоравања и признања, све до Нобелове награде...

Аутор *Поетике одметништва* делу Боба Дилана приступа с великом наклоношћу, али без некритичког идолопоклонства: уз осврте на различите аспекте његовог уметничког делања, попут филма, ликовне уметности и прозног стваралаштва, највише је пажње, природно, посвећено нераскидивој симбиози његове поезије и музике, која га је и сврстала међу великане светске уметности, не само двадесетог и двадесет првог века.

Боб Дилан, закључује Пауновић, Нобелову награду није добио само као велики песник и нешто мањи прозни писац, већ и као композитор и музичар, глумац и сликар, истраживач фолклора и чувар културног наслеђа, проповедник и пророк, политички активиста и непокорни бунтовник, духовни предводник многих генерација и усамљеник, веран искључиво себи и својим тврдокорним начелима – укратко, као колосална уметничка личност која је током више од педесет година делања на јавној сцени по много чему пресудно обележила читаву епоху. И учинила – то свакако не треба заборавити – да нам живот у њој буде лакши и садржајнији и узвишенији.

5. Квентин Тарантино: **БИОСКОПСКА ПРОМИШЉАЊА** / Београд: Лагуна, 2023.

Преузето са сајта:

<https://laguna.rs/proizvodi/knjige/bioskopska-promisljanja/>

Књига је у трену постала бестселер *New York Timesa*. Распамећујуће забавна, опасно интелигентна књига о филму, јединствена и креативна као и остала дела Квентина Тарантина.

Поред тога што се убраја међу најславније савремене синеасте, Квентин Тарантино је можда особа која најзаносније и са највише ентузијазма шири љубав према филму. Годинама је напомињао да ће се на крају посветити писању књига о филмовима. Куцнуо је час за то, а *Биоскопска промишљања* одговор су свим жељама и надама његових страсних поклоника и љубитеља филма. Организована око кључних америчких филмова из седамдесетих година, које је први пут гледао као млади биоскопски гледалац, ова књига је интелектуално ригорозна и проницљива колико и разиграна и забавна. Истовремено филмска критика, филмска теорија, репортажа, диван лични историјат, написана је јединственим гласом који се одмах препознаје као Тарантинов.

„Опако забавно... Тарантино зна шта му се допада и мами читаоца с лакоћом... Изузетна похвала прљавих и језивих филмова његове младости.”

San Francisco Chronicle

„Нимало не чуди што су Тарантинови филмски прикази једнако снажни, паметни и изненађујући као и његови филмови: у извесном смислу он је годинама писао и једно и друго... Тарантинова критичка интелигенција истовремено прелама и одражава светлост... Тарантино неумољиво слави она прљавија задовољства која биоскоп нуди.”

New York Times Book Review

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ
ЗА АВГУСТ 2026. ГОДИНЕ**

1. СЛИКА С МОРЕМ
Фредрик Бакман
Београд: Лагуна, 2025.
2. МУЗЕЈ НЕВИНОСТИ
Орхан Памук
Београд: Геопоетика издаваштво, 2016.
3. КЛИМАТСКА ПСИХОЛОГИЈА: ПИТАЊЕ ЖИВОТА И СМРТИ
Венди Холвеј; Пол Ховет; Крис Робертсон; Сали Вејнтроб
Београд: Сlio, 2024.
4. СВЕТЛО ИЗМЕЂУ ОКЕАНА
М. Л. Седман
Београд: Лагуна, 2012.
5. МЕТРО 2034
Дмитриј Глуховски
Београд: Дерета, 2011.
6. МЕТРО 2035
Дмитриј Глуховски
Београд: Дерета, 2016.
7. РУДНИК
Миодраг Мајић
Београд: Вулкан издаваштво, 2023.
8. МАЛА ИТАЛИЈАНКА
Лусинда Рајли
Београд: Лагуна, 2022.
9. МАЧАК КОЛИ ЈЕ СПАСАО КЊИГЕ
Сосуке Нацукава
Београд: Лагуна, 2022.
10. НЕКО ДРУГИ
Гијом Мусо
Београд: Вулкан издаваштво, 2024.

РЕДАКЦИЈА

Главни и одговорни уредник: Јелена Катана, начелник Одељења
jelena.katana@uzzpro.gov.rs

Технички уредник: Јелена Васиљевић

Сарадници: Смиљана Павков
Лепосава Милановић
Гордан Горуновић
Дејан Станојловић
Радмила Тубин Михајловић
Оливера Кнежевић
Светлана Вулић

Лектура: Јелена Васиљевић

Коректура: Иван Комаров

Компјутерска обрада:

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

Техничка подршка:

Радинка Мићовић

ШТАМПА:

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

Београд, Немањина 22–26